Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

58

STATSGYMNASIET
SCHNEEKLOTHS SKOLE
Værnedamsvej 13 A - V
Tlf. C. 8510

ÅRSSKRIFT

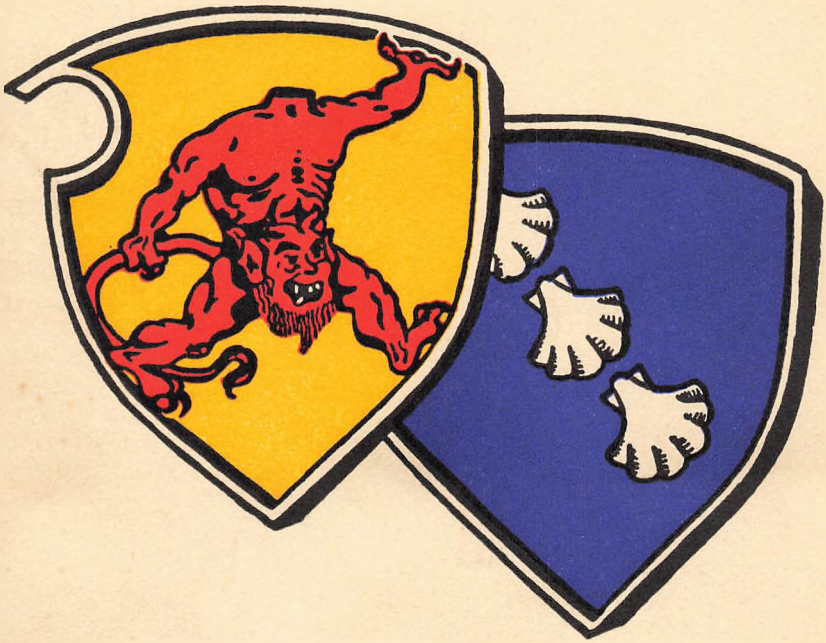

HERLUFSHOLM

1965

Skolens telefoner svarer sikrest skoledage kl. 12,15-12,45 (se side 26).

HERLUFSHOLM

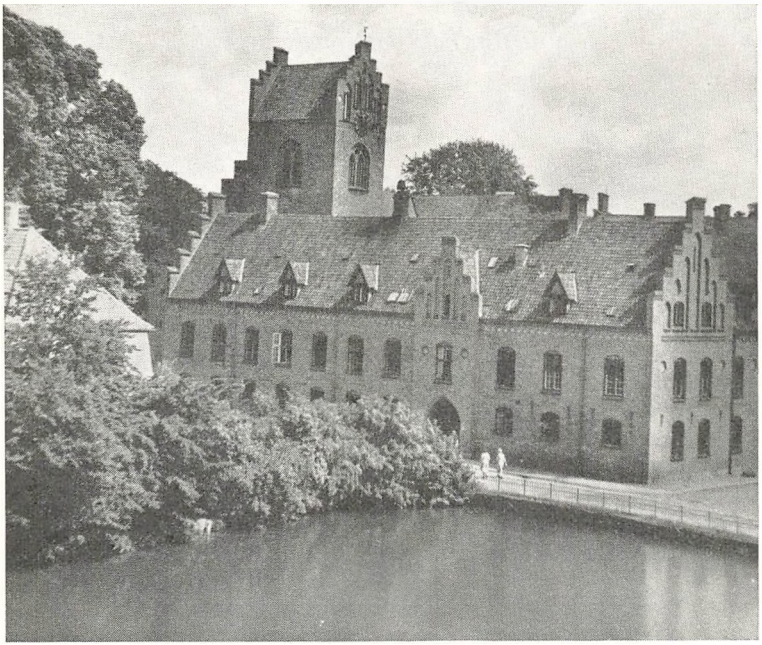

ÅRSBERETNING

VED

REKTOR P. KIERKEGAARD

1965

Indholdsfortegnelse:

	Side
Herlufsholm	3
Herlufsholm Skole og Gods, *ved forstanderen*	8
Kantate	19
Oplysninger og meddelelser	23
Eksaminer 1964	29
Skolens lærere og personale	31
Disciplene	33
Spejdertroppen	39
Fra det forløbne år	39
Stipendier og præmier	41
Årets arbejde	41
Gymnastik og sport	51
Skolens samlinger	56
Ferier og rejsedage i skoleåret 1965-66	71

Herlufsholm

Herlufsholm Skole er oprettet af Herluf Trolle og Birgitte Gøye den 23. maj 1565. Året efter trådte skolen i virksomhed, og den har siden da været en kostskole for drenge. Herlufsholm kan således fejre 400-års fest som skole i år, men institutionen er langt ældre, idet skolen har sin rod i et gammelt benediktinerkloster, oprettet den 29. november 1135. Klostret hed oprindelig Næstved Kloster eller St. Peders Kloster, men senere kaldtes det i reglen Skovkloster. Klostrets stiftere var den sjællandske stormand Peder Bodilsen, hans moder og hans to brødre. Til klostrets stiftelse bidrog desuden biskop Eskil af Roskilde, der skænkede klostret forskellige indtægter, som ellers tilkom Roskilde bispestol. 1140 forbedredes klostrets økonomiske stilling væsentlig ved Erik Lams gavebrev af 21. marts; herefter fritoges klostret for alle kongelige skatter, og desuden lagdes Næstved by ind under klostret, således at skatter, toldafgifter og bødeindtægter skulle betales til klostret.

Ved reformationen (1536) blev al klostrets gods inddraget under kronen. 1. juli 1560 foretog kong Frederik II og Herluf Trolle et mageskifte, således at kongen overtog Hillerødsholm (derefter kaldet Frederiksborg), mens Herluf Trolle og Birgitte Gøye fik Skovkloster, der samme år fik navnet Herlufsholm. Mageskiftet omfattede ca. $\frac{1}{3}$ af det gods, som før reformationen havde hørt under klostret.

Det var dette gods, som det barnløse ægtepar Herluf Trolle og Birgitte Gøye i 1565 skænkede til oprettelse af en skole. Fundatsen var udstedt under den nordiske syvårskrig, og få dage efter udstedelsen gik Herluf Trolle, som var rigsadmiral, om bord på flåden og blev såret i et søslag mod svenskerne ud for Mecklenburgs kyst den 4. juni; han døde af sine sår den 25. juni.

Da skolen trådte i funktion i 1566, virkede Birgitte Gøye i begyndelsen som forstander, men allerede 1567 bad hun rigsrådet udnævne en anden. Så længe rigsrådet bestod, altså til enevældens indførelse i 1660, udnævnte rigsrådet Herlufsholms forstander. Siden da har forstanderen været udnævnt af kongen.

Skolens og stiftelsens forstander er hofjægermester, baron Axel Reedtz-Thott, Gavnø pr. Næstved.

Ordinansen af 1567.

I hele skolens historie har undervisningen på Herlufsholm svaret til den, der er blevet givet i latinskolerne, i vore dage gymnasieskolerne. Det, som altid har givet Herlufsholm dens særlige præg, er, at den er en kostskole. Til belysning af forskellen mellem nutidens kostskoleliv og skoletilværelsen i den ældste periode af de 400 år skal gengives nogle træk fra *ordinansen* af marts 1567. Heri gives indgående bestemmelser for skolens daglige virksomhed og godsets drift. Ordinansen er vist nok forfattet af den berømte teologiske professor Niels Hemmingsen, der var en nær ven af Herluf Trolle.

Det fastsættes i ordinansen, at en *skriver* skulle holde regnskab over stiftelsens indtægter og udgifter, føre tilsyn med avlingen og sørge for bespisningen af skolens lærere, disciple, funktionærer og tjenestefolk. Stiftelsen skulle desuden have en *foged,* hvis opgave var at »regere over alle bønderne, godset og daglige arbejdstjenere«. Undervisningen af disciplene skulle varetages af en *skolemester* og tvende *hørere.* Der skulle optages 42 disciple, der alle skulle have undervisning, kost og logi gratis. Hvis der optoges flere, skulle disse overtallige betale 30 daler årligt og selv holde sig med klæder og seng.

I det daglige skulle disciplene være oppe og påklædte til kl. 5 (om vinteren kl. 6). Derpå holdtes korsang i kirken til 5,45 under ledelse af skolemesteren og de to hørere. Kl. 5,45-6 skulle disciplene læse, og så fulgte første skoletime fra 6 til 7. Først efter denne time fik de *davre,* der bestod af »øllebrød, suppe eller andet efter tidens lejlighed«. Efter davre fulgte diskussion mellem disciplene på latin om det, de havde lært i 1. time. Kl. 7,45–8 læste de til 2. time, der var fra 8–9. I 3. time, kl. 9–10, skrev disciplene latinsk stil, og derpå var der middagsbord til kl. 11. Der serveredes 4 retter, og under måltidet skulle disciplene – som i sin tid munkene – skiftevis læse højt af Bibelen eller »historier«. Disciplene måtte normalt ikke samtale med hinanden, i hvert fald ikke på dansk. Skolemesteren og hørerne spiste sammen med disciplene. Ved måltiderne og dagen igennem stod der øl til rådighed for lærere og disciple – hvor meget siger den ældste ordinans intet om. I skolens ældste særlige spisereglement (fra 1650) regnes der daglig med 9 potter øl til skolemesteren, 6 til hver af hørerne, $3\frac{1}{2}$ til hver discipel, men allerede ordinansen fra 1567 tillod disciplene dagen igennem at nyde øl, når de tørstede. Det hed dog, at »ingen må sidde til sæde at drikke eller lade hente øl fra Næstved«. Ved bordet vartede skolens *klokker* op; han skulle desuden »stille klokken og rede børnenes senge«.

Efter middag havde disciplene fri til at »lege bold, slå top og anden børneleg«. Fra 12–13 var der undervisning i musik, sang og skrivning, derpå 5. time fra 13–14. De læste så selv kl. 14–15, og fra 15–16 var der korsang i kirken. Kl. 16 begyndte sidste time, og ved afslutningen af den blev det opgjort, hvilke disciple der i da-

gens løb havde »talet dansk, stimet eller slagets«. De pågældende blev straffet med ris på den bare ryg. Det betragtedes som et selvfølgeligt led i det daglige program, at nogle af disciplene stillede til korporlig afstraffelse. Kl. 17 var der *nadver* med tre retter og derpå fritid til kl. 19. Så skulle disciplene læse på deres lektier, hver på sit kammer.

Onsdag og lørdag anvendtes til at høre disciplene i det, der var gennemgået de foregående dage og til at gennemgå og rette skriftlige opgaver. Om lørdagen blev desuden søndagsevangeliet læst op. På søn- og helligdage var der morgenkorsang i kirken som på hverdage, kl. 6 oplæsning af katekismen og overhøring i den. Kl. 8 deltog alle i højmessen, men efter middag var der ikke noget fast program for resten af dagen.

I ordinansen stod der intet om, hvad disciplene skulle lære, men ifølge skolens fundats skulle undervisningen være indrettet som i Roskilde Domskole. Det vil sige, at latin var hovedfaget, som disciplene skulle kunne udtrykke sig i både mundtligt og skriftligt. De øvrige fag var skrivning, musik og sang, samt i ældste klasse veltalenhedslære, disputerekunst og begynderundervisning i græsk. Dertil kom som et meget vigtigt fag undervisning i religion, der forgik gennem de daglige andagtsøvelser i kirken, gennem oplæsning af Bibelen ved måltiderne og gennemgangen af katekismen hver søndag morgen. Under korsangen blev der sunget tre af Davids salmer på latin, oplæst et kapitel af Bibelen på dansk, sunget Te Deum efter Herluf Trolles oversættelse og til slut læst en bøn, »for kongen, rigens råd og anden nødtørftighed«.

Ved siden af den almindelige overhøring holdtes der fire gange om året disputereøvelser på grundlag af det stof, der var gennemgået. Den, der sejrede, fik plads over den besejrede. Den tabende skulle »sidde en hel dag på bart gulv til straf for sin forsømmelse«. Endelig mødte Sjællands biskop og en af de teologiske professorer fra Københavns universitet op en gang om året for at eksaminere disciplene.

Renligheden har næppe været særlig stor. Det hed i ordinansen, at »hver 14. dag skulle kvindfolkene to børnenes skjorter og lagner, og hver 8. dag skulle børnenes hoved toes«. Det forlangtes dog udtrykkeligt, at disciplene skulle være vasket og kæmmet, når de om morgenen stillede til korsang i kirken.

Det var forbudt gårdens folk, også fogeden, at have med disciplene at gøre, og hvis nogen blandt tjenestefolkene lokkede disciplene til sig og forledte dem til drik eller anden »uskikkelighed« skulle den pågældende formanes alvorligt, i gentagelsestilfælde bortvises. Disciplene måtte ikke tage til Næstved, og de måtte overhovedet ikke uden særlig tilladelse af skolemesteren komme uden for skolegården.

Ordinansen gjaldt indtil 1731, ja blev tilmed skærpet ved forskellige tillæg. Midt i 1700-tallet, under indflydelse af pietismen, fik andagtsøvelserne en endnu større plads i den daglige tilværelse. Sam-

tidig blev undervisningen forbedret, og der indførtes regelmæssige ferier, hvad man ikke havde haft før. Det indskærpedes i en instruks hørerne »så vidt muligt« at tiltale de unge »med en venlig mine og et mildt ansigt«. De måtte undgå, ved stoisk ubevægelighed eller catonisk surseenhed at betage dem mod og lyst til at lære.

Antallet af disciple var længe ret svingende, i det væsentlige bestemt af skolens omdømme og stiftelsens økonomi. I de sidste menneskealdre har udviklingen i den almindelige skolelovgivning været bestemmende for den størrelse, man har ønsket, at skolen skulle have. Endnu ved begyndelsen af dette århundrede havde skolen kun godt 100 disciple. Tallet er siden vokset stærkt, i dag er det 200, det største antal i skolens historie. I sammenligning med dagskoler i vore dage er Herlufsholm stadig en lille skole, men da alle disciplene bor på skolen er der mange omfattende opgaver ud over selve undervisningen og det, der hører sammen med den.

Det voksende antal disciple har bl. a. gjort et vist byggeri nødvendigt. Det byggeri, der er gennemført i de senere år, er dels finansieret gennem stiftelsens egne midler og en vis gældsstiftelse, dels gennem betydelige donationer fra The Henry L. and Grace Doherty Charitable Foundation. Ved nybyggeriet har skolen bl. a. fået fortrinlige undervisningslokaler til fysik og kemi, men på adskillige områder er skolens øvrige undervisningslokaler ikke tidssvarende, og der er ikke lokaler nok. Med hensyn til bolig og forplejning er lokaleforholdene heller ikke tilstrækkelige, og dermed er vi midt i de spørgsmål, som i særlig grad optager skolen i jubilæumsåret.

Der er måske nogle, der undrer sig over, at selve skolen ikke udgiver et festskrift på 400-årsdagen. De nye skolelove stiller på mange punkter ændrede krav til undervisningen, og de har desuden medført, at skolen nøje har måttet overveje, hvor stor skolen bør være. Nutiden og planer for fremtiden har taget vor tid, men heldigvis er der energiske og initiativrige folk blandt skolens tidligere disciple, og jubilæet vil blive fejret ved hele to skrifter.

Herlovianersamfundet, som skolen har haft et indgående samarbejde med i forbindelse med det forestående jubilæum, udsender »Herlufsholm i 400 år«, udarbejdet af arkitekt Helge Finsen (1915) og redaktør Sven Tito Achen (1940). Bogen består af ca. 50 billeder fra de 400 år med tilhørende tekster. Arkitekt Finsen har taget sig af den ældste tid samt skolens bygninger, mens redaktør Achen har koncentreret sig om den nyere tid og discipellivet. Bogen giver ikke nogen sammenhængende skildring af skolens historie, men billeder og tekster giver alligevel et fortrinligt billede af udviklingen. Der er mange interessante og nye oplysninger i teksterne, og flertallet af billederne har ikke været offentliggjort før. Bogen har fra ældre tid en hel del hidtil ukendte billeder, som det er lykkedes forfatterne at

opspore, og desuden er der en række billeder, som er taget specielt til dette værk.

Samtidig udsender formanden for Herlovianersamfundet, professor Flemming Tolstrup (1924) »Det ældste Herlufsholm, 1560–1788«. Den omfatter samme periode som Melchiors forlængst udsolgte »Historiske Efterretninger om Herlufsholm Stiftelse«, men professor Tolstrup bringer talrige nye enkeltheder, idet han har udnyttet et omfattende utrykt materiale, som Melchior ikke havde adgang til, da han udarbejdede sin bog.

Skolen er meget glad for, at der således udsendes to værdifulde skrifter til belysning af skolens historie, begge udarbejdet af gamle disciple, som har sat andet arbejde til side og ofret meget lang tid på disse værker. Der kan næppe være tvivl om, at ikke blot Herlovianere, men også mange andre vil have udbytte og glæde af at læse disse bøger.

Skolen er som nævnt stærkt optaget af planer for fremtiden. Det hænger sammen med de nye skolelove og hele skolesituationen. Der er flere disciple på Herlufsholm end nogensinde, men der er ved at ske en ændring i tilgangen. Et betydeligt antal disciple går på Herlufsholm fra 11-12 års alderen, indtil de bliver studenter. Desuden har der indtil nu været en hel del, der først er blevet optaget i I g og således kun har været her i gymnasieårene. I de senere år er der landet over bygget gymnasier i egne, hvor der ikke før lå noget gymnasium. Fra disse egne har skolen hidtil fået disciple, som først er kommet, efter at de har taget mellemskole- eller realeksamen ved den hjemlige skole. Denne gruppe af disciple – ofte meget energiske og dygtige elever – bliver i fremtiden mindre.

Til gengæld er antallet af disciple, hvis forældre er bosat uden for Danmark, i stærk stigning. Der er også mange hjem i Danmark, hvor forholdene af en eller anden grund gør det ønskeligt eller nødvendigt, at børnene kommer på kostskole. Endelig er der forældre, der sender deres børn på Herlufsholm, fordi de finder, at livet på kostskolen er sundt og udviklende. I alle disse tilfælde søger man normalt ikke om optagelse så sent som til I g, men på et tidligere alderstrin. Skolens plan for fremtiden går derfor ud på at udvide 1. og 2. realklasse med parallelklasser. Derved vil der af skolens egne disciple blive dobbelt så stor tilgang til I g og til 3. realklasse. I alt skønnes denne udvidelse at ville betyde en forøgelse af discipeltallet med 60-70, og det er ud fra denne størrelsesorden, at det kommende byggeri planlægges.

Adskillige vil sikkert mene, at det var rart, om skolen kunne bevare en moderat størrelse og dermed sit intime præg. Sådanne tanker har vi også gjort os på skolen, og det er skolens ønske, at Herlufsholm ikke skal blive større, end at dette præg kan bevares. Når vi finder en vis udvidelse påkrævet, skyldes det de nye love for gymnasiet. Efter dem er der mulighed for en grendeling i gymnasiet,

men forudsætningen for at gennemføre den er, at gymnasiet har en passende størrelse. Da vi ikke tør regne med større tilgang til gymnasiet udefra, end vi har i øjeblikket, mener vi, at tilgangen skal opnås ved dublering af vor egen 1. og 2. realklasse. Hvis vi ikke får et større gymnasium og dermed mulighed for grendeling, vil det betyde, at Herlufsholm ikke kan byde sine disciple de samme uddannelsesmuligheder som andre gymnasieskoler. En sådan situation vil ikke være behagelig, og den vil ikke stemme godt med skolens traditioner, tværtimod. Efter grundige overvejelser er det derfor skolens opfattelse, at man bør søge at gennemføre en udvidelse som den antydede. Dermed mener vi, at skolen følger med tiden, og at den får mulighed for at løse sine opgaver i den danske skole på rette måde.

Herlufsholm Skole og Gods

Træk af den økonomiske udvikling gennem de sidste 50 år.

Herluf Trolles og Birgitte Gøyes gods.

Det økonomiske grundlag for driften af Herlufsholm Skole har stedse været den gave, som Herluf Trolle og Birgitte Gøye gav til dansk ungdom for 400 år siden. Den bestod af godset Herlufsholm med kirke, hovedgård, forpagtergårde, skove samt bøndergods. Ejendommen strakte sig vidt og bredt mod alle verdenshjørner i egnen omkring Næstved på de jorder, som i århundreder før havde tilhørt det rige og mægtige Skovkloster. Godt nok måtte klostret ved Reformationen afstå ca. 2/3 af sit bøndergods, men der var dog stadigvæk omkring 1100 tdr. hartkorn i behold. D.v.s. at godset dengang omfattede et areal, der var 5–6 gange større end nu, hvor tilliggendet til det, som i dag kaldes Herlufsholm Gods, er godt 1000 ha. En nærmere redegørelse for godsets historie siden da er at finde i Melchior og Leth's: »Historiske efterretninger om Herlufsholm Skole«, der beskriver tiden indtil Herlufsholms 300 års jubilæum. Til 350 års jubilæet i 1915 skrev overlærer Hasselager en fortsættelse af dette værk. Her skal jeg forsøge kort at redegøre for nogle træk af den udvikling, som Herlufsholm Skole og Gods har undergået siden sin sidste runde fødselsdag i 1915.

Indtil fæsteafløsningen begyndte for alvor i sidste halvdel af forrige århundrede, henlå Herlufsholm gods i den tilstand, hvori det var modtaget i sin tid. Hovedgården blev oftest drevet for egen regning under ledelse af en forvalter eller ridefoged, der sørgede for, at bønderne forrettede deres pligtige hoveritjeneste. Fæstegodset blev drevet af bønderne, som betalte en beskeden afgift til gods-

kassen. Skovene havde i det væsentlige værdi som leverandør af brænde til skolen og de ansatte samt som jagtterræn. Afkastningen af et sådant gods var ikke stort. Den dækkede arbejdslønnen til de mange mennesker, som dér havde deres brød, og på Herlufsholm blev der også nok til at betale underholdet for et vekslende antal disciple, men antallet af hele fripladser nåede sjældent de 42, som Herluf Trolle oprindelig havde bestemt. I perioder af Herlufsholms 400-årige historie var forvaltningen af godset lidet effektiv – til tider slet. At sælge jord for at dække underskud kom ikke på tale, og kun eftergivelse af skatter og direkte pengegaver fra forstående og velvillige konger reddede i disse perioder Herlufsholm fra fallit. Penge til nyinvestering – f. eks. til nye skolebygninger – kunne godset ikke give, og kun den yderste sparsommelighed bragte i årene op til 1850 skolens finanser i tålelig stand.

Herefter begyndte imidlertid det tvungne bortsalg af fæstegodset, og til trods for at de mange tusinde tdr. land blev solgt til ganske lave priser, betød denne danske landboreform en afgørende vending i Herlufsholms økonomiske stilling. Den nyvundne kapital stod i første omgang placeret som panteobligationer i de solgte ejendomme og bragte måske derfor ikke så stor likviditet, men dog alligevel en betydelig renteindtægt i kroner og ører. I forstander, lensbaron Tage Reedtz-Thott's tid blev det klart, at denne kapital ikke burde indgå i driften, og der stiftedes derfor en såkaldt urørlig grundfond, som af sine egne indtægter skulle forøges med ½ pct. om året. Heri finder man et udtryk for datidens »inflationstendens«, som man altså kunne sikre sig rigeligt imod ved at henlægge ½ pct. om året. Nu om dage ville 5 pct. om året næppe gøre det. I Hasselagers jubilæumsskrift »Herlufsholm 1865–1915« tales da også om skolens rigdom, og han skriver »Pekuniært synes stiftelsen grundfæstet for lange tider«.

Den såkaldte urørlige grundfond nåede i årene inden 1. verdenskrig op på godt 3 millioner kr. På det tidspunkt var der kun 68 tdr. hartkorn tilbage af fæstegodset, som inden bortsalget var begyndt, havde omfattet over 900 tdr. hartkorn. Det allermeste var bortsolgt til arvefæste allerede i forstander Hall's tid, således at der i 1888 kun var 123 td. tilbage. Den 31. marts 1915 var der kun 12 fæsteejendomme på ialt ca. 4½ td. hartkorn tilbage. De 2 sidste fæsteejendomme, den ene beliggende i Ladby, blev solgt i 1939.

Det synes ubegribeligt, at dette vældige gods kunne forvandles til en formue, der i 1912 kun er opgjort til godt 3 millioner. Men dels var prisen på jord uendelig beskeden dengang, dels blev selvfølgelig en hel del af provenuet omsat i de bygninger, som opførtes i Hall's tid, d.v.s. museumsbygningen, og i restaureringen af kirken og klosterbygningen samt i forskellige andre nybygninger og forbedringer, som længst er glemt og borte.

Herlufsholms formue.

Herlufsholms kapital kunne opdeles i to dele. Den ene del omfatter selve de faste ejendomme, som udgør det gamle gods, altså skolen med alle dens bygninger og avlsbygninger og selve agerjorden, som dertil hører. Desuden af skovene, som dels er de nærmest omkringliggende, dels de lidt fjernere Kalbyris skov og Stenskoven, henholdsvis øst og nord for Næstved. Den anden del udgøres af grundfonden, som efter første verdenskrig var vokset til godt 5 millioner kr., hvilket er nogenlunde den samme størrelse, som den har i dag. Grundfonden består af værdipapirer, i det væsentlige obligationer og panteobligationer, og af fast ejendom. Alle disse aktiver er under det offentliges – nu undervisningsministeriets – opsigt på den måde, at forstanderen ikke kan sælge hverken jord eller værdipapirer uden ministeriets tilladelse i hvert enkelt tilfælde, ligesom nyanskaffede værdipapirer prohiberes.

Værdien af Herlufsholm gamle gods, altså selve skolen, avlsgården og skovene, er ikke nem at gøre op i kroner og ører. Hvad er f. eks. klosterbygningen værd? Men vurderingsmæssigt er denne del af skolens formue ansat til ca. 6 millioner kroner, således at stiftelsens samlede kapital i dag kan opgøres til rundt regnet 11 millioner kroner. Det er ikke vanskeligt at se, at dette tal står i et meget dårligt forhold til de tal, som blev heftet på værdierne i 1915. Disse 50 års inflatoriske udvikling har været meget hård ved Herlufsholm. Inden 1. verdenskrig var grundfondens 3 millioner et langt større beløb end værdien af godset og skovene tilsammen. Selv i 30'erne var det grundfondens faste renteindtægter, der finaniserede skolens drift og de ikke uvæsentlige forbedringer, der blev gennemført i den periode. Avlsgården var den gang forpagtet ud og gav praktisk taget ingen indtægt, og skovdriften var også lidet lukrativ. Det var måske derfor forståeligt, at lysten til at investere yderligere i fast ejendom ikke var stor i tiden op til 2. verdenskrig. På Herlufsholm gods gik udviklingen tværimod i den anden retning. Man afgav – delvis under et vist pres – en del jord til offentlige formål. Af de vigtigste salg i perioden skal nævnes Gl. Skovridergård med ca. 18 td. land, der blev solgt i 1934 for 20.000 kr., men i 1938 tilbagekøbtes med omtrent samme areal for 25.000 kr. Også i 1934 blev det areal afgivet gratis, hvor Herlufsholms præstegård nu ligger. I 1948 solgtes de godt 6.000 m², hvor der nu er alderdomshjem, til Herlufsholm kommune, for godt 21.000 kr., og i 1949 måtte godset sælge gartneriet Herlufsvænge med godt 6 ha til Præstø amtskommune for at give plads til det nye amtssygehus. Købesummen var 400.000 kr. kontant. I 1958 måtte man afgive godt 9 ha af Kalbyris skov, som blev eksproprieret til militære formål for 150.000 kr. I 1960 sælges godt 1 ha for 89.000 kr. til Herlufsholm kommune til sportsplads for Lille Næstved skole. I 1961 skænkede stiftelsen 5 ha

til Herlufsholm kommune til stadion og opførelse af sportshal. Arealet var allerede tidligere udforpagtet til kommunen for en lang årrække. Endelig solgte stiftelsen i 1961 småt 4 ha mellem Ringstedvejen og jernbanen til opførelse af karrébebyggelsen Skovbrynet. Salgssum 350.000 kr.

Disse midler er alle indgået i grundfonden, som så til gengæld i den samme periode har været i stand til at foretage et antal køb, som her skal nævnes. Foruden Gl. Skovridergård, som er omtalt, købtes i 1939 30 td. land fra en gård i Ladby, som blev lagt til avlsgården og udgør den mark, der ligger mellem Ladbystien og jernbanen. Købsprisen var så beskeden som 27.000 kr., hvortil kom, at arealet betegnede en fortrinlig arondering af avlsgården. Samtidig tilplantedes Humlebjerg, hvis bonitet var så ringe, at den ikke egnede sig til landbrug. I 1940 aronderedes Stenskoven med 2 arealer på henholdsvis 5½ og 21½ td. land, købt for tilsammen ca. 25.000 kr. I 1943 og 45 købtes henholdsvis en lærerbolig og en arbejderbolig, og i 1947 erhvervede stiftelsen ca. 5 td. land af Lisbjerggården for at hindre, at bebyggelse skulle rykke nærmere ved skoven og alléen, end tilfældet er nu. I 1950 erhvervede stiftelsen en byejendom på Frederiksberg, men denne blev dog igen solgt i 1956/57. I 1961 købte stiftelsen det tidligere ledvogterhus ved Kohaven, og i 1962 en ejendom i Måløv. Købesum ca. 1,5 millioner kr.

Periodens vigtigste administrative handling var dog købet af Tybjerggård gods i 1957. Dette gods på ialt 476 ha, hvoraf 166 ha skov, kom til salg på et tidspunkt, hvor man i Folketinget behandlede – og siden gennemførte – et lovforslag, som skulle forbyde stiftelser at erhverve landbrugsejendomme. Handelen blev afsluttet umiddelbart inden loven blev gennemført, og stiftelsen blev af Statens jordlovsudvalg tvunget til at afgive et stort areal til oprettelse af statshusmandsbrug. For de 476 ha, som blev tilbage måtte stiftelsen betale godt 2,6 millioner kr. Siden er der sket en fuldstændig istandsættelse af Tybjerggårds avlsgårds bygninger. Hovedbygningen blev i 1963 udlejet til kaptajn Emil Lassen på livstid, og denne har siden foretaget en gennemgribende restaurering af den smukke, men forfaldne hovedbygning, der stammer fra 1760-erne. Herlufsholm stiftelse har med Tybjerggård gods fået et fortrinligt aktiv, som i nogen måde kan standse den udhuling af skolens formue, som fulgte med 2. verdenskrig og efterkrigsårenes inflation.

Der gøres i dag rent administrativt ingen forskel på administrationen af det gamle Herlufsholm gods og de værdier, der henhører under den urørlige grundfond. Værdierne forvaltes som en samlet formue, hvis anbringelse til enhver tid foretages under hensyn til såvel afkastning som værdifasthed. Herlufsholms gamle tilliggende, d.v.s. Herluf Trolles og Birgittt Gøyes oprindelige gods, søges na-

turligvis bevaret samlet så vidt muligt, selv om tilbørligt hensyn må tages til den byudvikling, der finder sted i Herlufsholms umiddelbare nærhed. Tybjerggård er imidlertid nu en del af den samlede jordbesiddelse, således som det fremgår af nedenstående uddrag af jordebogen 1965.

Herlufsholm

	Hartkorn	Skovskyld	
Skole	4 td. 3 skp. 3 fdk. 0 alb.		16,5532 ha
Avlsgd.	43 td. 6 skp. 1 fdk. 2¾ alb.		191,1033 -
Skov	3 td. 2 skp. 1 fdk. 0¼ alb.	124 td. 6 skp. 0 fdk. 0½ alb.	740,6555 -
Div.	18 td. 5 skp. 2 fdk. 1¼ alb.		106,3935 -
	70 td. 2 skp. 0 fdk. 1¼ alb.	124 td. 6 skp. 0 fdk. 0½ alb.	1054,7055 ha

Tybjerggård

Avlsgd.	62 td. 3 skp. 1 fdk. 1½ alb.		310,0983 ha
Skov	1 td. 6 skp. 0 fdk. 2¾ alb.	11 td. 5 skp. 2 fdk. 1 alb.	166,1295 -
	64 td. 1 skp. 2 fdk. 1¼ alb.	11 td. 5 skp. 2 fdk. 1 alb.	476,2278 ha
Ialt	*134 td. 3 skp. 2 fdk. 2½ alb.*	*136 td. 3 skp. 2 fdk. 1½ alb.*	*1530,9333 ha*

Administrationens opgaver.

Det er klart, at ca. 3.000 td. land middelgod, men velbeliggende sjællandsk land- og skovbrugsjord er mere værd i dag end en halv snes millioner kr. Værdien i handel og vandel er blot intet udtryk for den mulige afkastning af denne kapital. Den er og kan aldrig blive stor, idet salgsværdien altid vil løbe foran forrentningsprocenten. Derfor har det været Herlufsholms administrations stadige dilemma, at man vel nok søgte en værdifast anbringelse af midlerne, men til gengæld hele tiden måtte tilstræbe en høj forrentning af hensyn til de stigende omkostninger ved driften af selve skolen. Hvis de grundfondsmidler, der stadig er anbragt i værdipapirer og i det væsentlige efter reglerne for anbringelse af umyndiges midler i Overformynderiet, således som tilsynsmyndigheden indtil fornylig krævede, blev skiftet over i fast ejendom, ville det være umuligt at opnå en forrentning, der svarer til obligationsrenten i dag. Men på længere sigt ville formuen bedre bevare sin købekraft. Det vil derfor være et af administrationens mål i de kommende år at søge at forene hensynet til en langsigtig værdibevarende anbringelse med en rimelig høj afkastning som tilskud til de allerede stærkt stigende skolekontingenter.

Her nærmer vi os den anden side af administrationens opgave, nemlig den at drive selve skolen så økonomisk som muligt. Denne side falder igen på 2 områder, den driftsmæssige og den investeringsmæssige. For her at forstå den sidste 50 års periodes problemer, må

man først iagttage discipeltallets udvikling. Fra århundredskiftet og op til midten af 30-erne var antallet af diple som ovenfor nævnt mellem 100 og 130. Under krigen steg antallet af diple og nåede i 1950-erne op på omtrent 200. Dette tal kunne først nås, efter at Herlufsholms bygningskompleks var blevet udvidet med Lassengården, der blev bygget i 1956-57 for midler skænket Herlufsholm af The Henry L. and Grace Doherty Charitable Foundation, hvis formand og næstformand var Mrs. Helen Lee Lassen og kaptajn Emil Lassen, som udgik fra Herlufsholm i 1909. De ca. 40 disciple, der nu fik enkeltmandshumre på Lassengården, lagde imidlertid beslag på sovesalspladsen på stalden. Her måtte indrettes ny vaskesal, og samtidig måtte sovesalskapaciteten øges på skolebygningens 2. sal og i museumsbygningen. Senest er der her indrettet en lærerlejlighed på 2. sal, således at museumsbygningen nu giver plads til ca. 45 diple fordelt på 2 sovesale og med 2 sovesalslærere.

Denne udvikling har selvsagt ikke været gratis, idet der vel efterhånden er investeret op imod et par millioner kroner, hvoraf dog en del er gået til forbedring af undervisningsfaciliteterne, d.v.s. til nye borde og bænke, bedre belysning i klasseværelserne samt til indretning af et nyt centralvarmesystem i hele skolebygningen.

Hvilken indflydelse har denne vækst nu haft på skolens almindelige driftsøkonomi? For det første er det klart, at stiftelsens overskud, når det fordeles på flere disciple, giver mindre til den enkelte. For det andet er det oplagt, at et system, der fyldes til bristepunktet, er tilbøjeligt til driftsmæssigt at blive lidt dyrere. Der går mere slid på tingene, når der er trængsel hele tiden. Det gælder lige fra køkkenkapaciteten til klasseværelser, gange, gymnastiksal o.s.v. Hånd i hånd med denne tendens er gået en vældig udgiftsstigning skrivende sig fra højere lønninger og priser. Dette betød først og fremmest, at stiftelsen i 1940-erne måtte beslutte sig til at foretage det afgørende skridt at ansøge staten om tilskud til lærerlønningerne på linie med andre private skoler i Danmark. Dette bevilligedes, således at Herlufsholm siden 1946 modtager 90 pct. af lærerlønningerne i realskolen og gymnasiet fra det offentlige, dog med en varierende forsinkelse, således at skolen selv må stå i forskud med beløbet. Dette androg sidste år over 700.000 kr., eller mere end $^1/_3$ af skolens samlede budget, der sidste år havde udgifter for over 2 millioner kroner.

Man vil af disse tal forstå, at administrationen af Herlufsholm i de seneste år har udviklet sig til en helt ny slags opgave. I gamle dage drejede det sig om at skøtte gård og gods. Her lå det økonomiske tyngdepunkt og forstanderens administrative hovedopgave. I dag vender denne sig i lige grad imod administrationen af regnskabets anden side, af udgifterne til selve skolens daglige drift. Den side, der hedder lærerlønninger, har jeg allerede redegjort for. Det

er nok klart i dag, at uden den støtte, som Herlufsholm her nyder fra det offentlige, ville det ikke være muligt at drive en kostskole af denne størrelse i Danmark. De øvrige udgifter omfatter bygningernes pasning og vedligeholdelse samt nødvendige moderniseringer både af lokaler og de tekniske installationer fra år til år. Dernæst er der det daglige arbejde med at holde hele skolen med bygninger og pladser, herunder sportspladser, rengjort og i orden. Endelig er der diplenes bespisning, som i de sidste 50 år altid har været god og rigelig og i hele perioden forbløffende billig. En dipels spisedag koster endnu i 1965 exclusive lønninger til betjening ca. 3,25 kr.

Skolekontingentet.

Af driftsudgiftsbeløbet på godt 2 millioner kroner i skoleåret 1963–64 kommer lidt under halvdelen fra skolekontingenter, som i den halvtredsårige periode har været i stadig beklagelig stigning. Allerede geheimeråd Hall øgede dem i 1859 fra 400 til 480 kr. årligt. Reedtz-Thott satte kontingentet op til 600 kr. årligt, og fra 1905 til 800 kr. for de 3 øverste klassers vedkommende. Til gengæld var antallet af fripladser i 1872 blevet fordoblet fra 13 til 26. Dette var jo en betragtelig procentdel af det samlede antal diple, der i årene omkring århundredskiftet voksede til 110–125, hvor det holdt sig lige til slutningen af 1930-erne.

I 1916 var skolepengene i gymnasieklasserne 1000 kr., 1920: 1500 kr., 1925: 1400 kr., 1926: 1300 og 1927: 1200 kr. I 1940 igen 1400 kr., 1945: 1600 kr., og siden ensartet for hele skolen 1947: 1800 kr., 1949: 1800–3000 kr., for første gang gradueret efter forældrenes skattepligtige indtægt. I 1954 2000–3600, 1956: 2200–3960 kr. Efter 1960 er skolepengene successivt hævet til 3700–5600 kr., således at forstå, at nedsættelse fra det højeste beløb kun bevilges efter ansøgning og med fornøden dokumentation af, at indkomst og formueforhold hos den enkelte familie berettiger en nedsættelse i forhold til de øvrige disciple. Moderation i skolekontingenterne gives også efter ansøgning og finansieres dels ved et fast beløb fra Herlufsholm, dels af tilskud fra Ungdommens Uddannelsesfond og ved støtte fra de legater, Herlufsholm igennem tiderne har modtaget til disse formål.

Den stærke vækst i skolepengene har været meget udpræget siden sidste krig, altså i de sidste 20 år, og måske særlig hektisk i de sidste 5 år. Dette var imidlertid nødvendigt for at få balance i skolens regnskab og for at finansiere nogle af de påtrængende investeringsopgaver, som det udvidede dipeltal og de ændrede forhold i det hele taget nødvendiggjorde. Hermed tænkes på de krav, der fra alle sider stilles til en lettelse af arbejdet både teknisk

og tidsmæssigt, til øget komfort, og desuden på Herlufsholm til en tiltrængt modernisering af undervisningslokaler og -midler. De seneste års nye skolelove vil øge disse krav i fremtiden. Udgiftsadministrationen er således i dag en fuldt så vigtig del af forvaltningen som indtægtsadministrationen og har da også ført til oprettelsen af stillingen som økonomiinspektør, der sorterer direkte under forstanderen.

Gaver til skolen.

Dette ulykkelige fænomen, hvor der blev stadig større afstand mellem indtægter og udgifter, og som altså rigtig begyndte at vise sig i 1950-erne, var imidlertid ikke noget specielt herloviansk eller dansk fænomen. Tværtimod havde man overalt i verden på private undervisningsanstalter, skoler og universiteter set, hvordan det blev stedse vanskeligere at give den studerende ungdom økonomisk rimelige uddannelsesvilkår. De fleste steder blev disse opgaver da også overtaget af staten. Men i USA gik man en anden vej. Der søgte man i stigende grad at finansiere de private skoler og universiteter gennem indsamlinger blandt gamle elever og gennem tilskud fra offentlige, selvejende institutioner, for dermed at sikre disse private undervisningsanstalters økonomiske frihed og politiske uafhængighed.

En gammel herlovianer – bosat i Amerika og med nær forbindelse med amerikanske skole- og universitetskredse – bankier Hans Chr. Sonne, fik den tanke at vække sympati blandt gamle herlovianere og andre for at støtte Herlufsholm gennem gaver til forøgelse af skolens kapital. Selv gik han i spidsen med en meget betydelig donation, som siden er forøget, således at Sonne Fonden i dag har en kapital på ca. 1 million kroner, som administreres af forstanderen for Herlufsholm. En anden gammel herlovianer, kaptajn Emil Lassen, hvis hustru, fru Helen Lee Lassen var formand for den store amerikanske godgørende institution, The Henry L. and Grace Doherty Charitable Foundation, vakte denne institutions interesse for Herlufsholm. Ægteparret skænkede i årene fra 1955 til 60 ca. 1 million kr., som blev anvendt til opførelse af Lassengården samt skolens nye velindrettede fysikum. Andre i Danmark boende herlovianere fulgte efter. Blandt dem skal nævnes navne som direktør Knud Lindberg og direktør Knud Gottlieb. Omkring 1960 stiftede en kreds af gamle herlovianere Herlufsholm Fonden, som siden har samlet penge ind til en jubilæumsgave, som tænkes overrakt Herlufsholm den 23. maj. Disse gaver er af meget væsentlig betydning for, at Herlufsholm kan se en fri fremtid i møde. Det er ikke meningen, at pengene skal bruges som tilskud til driften eller dækning af underskud, men til at gøre det muligt for Herlufsholm at investere i de bygninger og undervisningsmidler, som stedse kan

holde skolen moderne og tillade Herlufsholm at udvide sit disciptal i overensstemmelse med tidens og de vekslende skoleordningers krav.

Herlufsholms fremtid.

Læserne af denne lille artikel vil uvilkårligt spørge, hvordan man nøgternt må bedømme den økonomiske udvikling, som Herlufsholm har gennemgået i de sidste 50 år. For mig at se er det en revolution, Herlufsholm har oplevet i denne periode.

I dag er det Herluf Trolles og Birgitte Gøyes idé snarere end deres penge, som har overtaget hovedrollen i arbejdet for Herlufsholms bevarelse og lykkelige fortsættelse ind i nye århundreder.

Hvor indtægterne af Herlufs og Birgittes gods for blot få årtier siden kunne give en indtægt om året, der var flere gange større end disciplenes skolepenge, er godsets indtægt i dag reduceret til under halvdelen af det beløb, vi nødsages at opkræve hos diplenes forældre. Hertil kommer, at det offentlige giver tilskud til lønninger og pensioner med et beløb, der også overgår godsets og formuens samlede årlige indtægt.

I et land som Danmark har denne udvikling nok – retfærdigt bedømt – været uundgåelig. Det er nemt i dag at sige, at man burde have skiftet papirformuen over til realværdier allerede i 30-erne. Så ville formuen måske have været det 3-dobbelte. Men ville afkastningen have været større? Er fejlen måske ikke snarere, at man ikke tidligere har opkrævet skolepenge, der faktisk svarede til udgifterne ved at holde en dreng på Herlufsholm. Svaret hertil er, at det altid har været Herlufsholms ønske og gode formål, at det skulle være muligt for en jævnt lønnet dansk embedsmand at sende sin søn til Herlufsholm. Den skulle aldrig blive en skole for den økonomiske overklasse. Spørgsmålet om den rette administration af formue og skolepenge kan diskuteres frem og tilbage. Resultatet af udviklingen kan ikke ændres. Herlufsholm er i dag en skole, der i langt højere grad må bestå i kraft af sine menneskelige og kulturelle traditioner end i kraft af den formue i gods og guld, som Herluf og Birgitte i sin tid efterlod. Deres formues afkastning vil om få år kun tjene til at vedligeholde og smykke de bygninger og omgivelser, som herlovianerne skal leve og lege i.

Men dette vil også i sig selv være en stor værdi i dag. Sjældent har så få drenge fået så stor en gave, som Herlufs sønner – også af 1965 – fik skænket for 400 år siden. Herlufsholms herligheder kan ikke i sig selv købes for penge, men en og anden gammel dipel vil måske med et ironisk smil tilføje, at man må håbe, at der i fremtiden vil være nok, der har råd til at dele de såkaldte gratis glæder.

Her kommer vi vel egentlig til det hovedspørgsmål, som en artikel om Herlufsholms økonomiske udvikling i de sidste 50 år må

munde ud i. Er der plads til, er der brug for en kostskole som Herlufsholm i Danmark i dag? Før spørgsmålet besvares, må vi erindre, at det offentlige jo ikke alene betaler al almindelig skolegang, men også støtter de offentlige kostskoler, således at skolepengene dér ligger på en brøkdel af Herlufsholms, skønt udgifterne ved at belære og underbringe eleverne er de samme som på Herlufsholm. Således er det berettiget at stille det spørgsmål til Herlufsholms forstander, om han mener, at skolen kan overleve – overleve de høje driftsomkostninger og den statsfinancierede konkurrence.

Svaret her er ubetinget ja. Jeg føler mig overbevist om, at der er tilstrækkelig mange danske – her hjemme og i udlandet – som vil finde, at den bedst tænkelige investering, de kan gøre, er at sende deres dreng til uddannelse på Herlufsholm. Men jeg erkender, at det er ikke nok, at jeg føler mig overbevist om, at det er en god investering. Det må vi her på Herlufsholm bevise i praksis. Det kan vi, hvis vi evner at udmønte Herluf Trolles og Birgitte Gøyes idealer i daglig, praktisk undervisning- og opdragergerning. Det er på sin kvalitet, Herlufsholm i fremtiden vil blive bedømt – ikke på sine skolepenge.

Den højst mulige standard af kundskab, opførsel, moral og kammeratskab hos en herlovianer er det mål, skolens ledelse, dens rektor og lærere må sætte sig. Det er ikke noget mål, der er let at nå. Det har det aldrig været – heller ikke på Herlufs og Birgittes tid, men evner vi at nå det, vil Herlufsholms fremtid ligge smuk og åben foran skolen ved indgangen til dens 5. århundrede. Jeg er næsten tilbøjelig til at sige, at Herlufsholm har bedre chancer end nogensinde før, fordi der er større forskel på det jævne og det fremragende i dag end nogensinde før, og fordi efterspørgslen efter virkelig kvalitet – menneskelig såvel som kundskabsmæssig – i dag er større end nogensinde før. Det er min overbevisning, at vi på dette sted med fortidens stolte traditioner og nutidens høje idealer må have mulighed for at knytte medarbejdere til skolen, som hver på sin plads er parat til at bevise, at vi her kan opdrage en vågen, nyttig, dygtig og selvstændig ungdom.

Dette er da den målsætning, der sættes ved indgangen til Herlufsholms 5. århundrede. Flaget glider til tops den 23. maj ikke alene for at højtideligholde de 400 år, der er gået, siden Herlufsholm Skole først så dagens lys, men også for at vidne om, at der i dag – 400 år senere – lever et bredt slægtled af herlovianere og medarbejdere på Herlufsholm, der i ånd og gerning vil værne troen på og løfte ansvaret for Herlufsholms frie fremtid.

Axel Reedtz-Thott.

Forvaltningen af Herlufsholm gods er i perioden 1915–65 forestået og foretaget af nedennævnte forstandere og medarbejdere.

Forstandere:

Lensbaron Kjeld Thor Tage Reedtz-Thott til Gavnø, 1887–1923. Lensbaron Otto Reedtz-Thott til Gavnø, 1923–1927. Lensbaron Hans Rosenkrantz, 1927–1936. Greve Ernst Moltke, 1936–1960. Baron Axel Reedtz-Thott til Gavnø, 1960–.

Godsforvaltere:

Godsforvalter Theodor Lind, 1888–1927. Godsforvalter H. C. Knudsen, 1928–1937. Godsforvalter Nis Lorenzen, 1937–.

Skovridere:

Skovrider Otto Vind, 1873–1917. Skovrider Chr. E. Mourier, 1917–1920. Skovrider Ejner Ulrich, 1920–1934. Skovrider Nis Lorenzen, 1934–.

Forstassistent Niels Rasmusen, 1950–.

Godsfuldmægtig, siden økonomiinspektør S. Lundgren Beck, 1936–.

Økonom og forpagter Herman Hertz, 1900–1918. Forpagter Poul Ditlev Hoff, 1918–1922. Forpagter Holger Sørensen, 1922–1945.

Herefter overtog godset selv driften af avlsgården med godsejer O. Riisberg som forstanderens landbrugskyndige rådgiver, hvor han fungerede, indtil han blev forpagter af Tybjerggård i 1957. Her efterfulgtes han i 1962 af sin søn, forpagter Poul Riisberg. Ved forpagter Sørensens fratrædelse oprettedes stillingen som økonoma, der siden har været besat af følgende: Økonoma frk. Wenzel Petersen, og fra 1946 økonoma, frk. Anna Elisabeth Jensen.

Skolen har i de 50 år haft følgende oldfruer: Frk. Vilhelmine Sehestedt, frk. Andersen, frk. Brasen, frk. Qvist, frk. K. Henningsen og frk. A. Hansen.

Som hjælpere i administrationen har forstanderne igennem tiderne haft følgende sekretærer:

Godsforvalter, overretssagfører Jørgen Horstmann, 1914–1936. Inspektør O. Blinkenberg Nielsen, 1936–1944. Sekretær Kaaber, 1944–1956. Højesteretssagfører Povl Hjermind, 1956–1960.

Siden 1960 er såvel stillingen som forstanderens sekretær som landbrugsrådgiver blevet nedlagt, idet forvaltningen varetages af forstanderen i samarbejde med de under Herlufsholm godskontor direkte ansatte funktionærer og kontordamer.

Kantate

ved 400 års jubilæet på Herlufsholm 1965

Forsamlingen: En salme af Herluf Trolle (Davids 31. salme)
Bearbejdet.

Melodi: Gør døren høj –

O Gud, mit slot, min faste borg,
til dig jeg flyr i synd og sorg,
du est min styrke og mit tårn,
ophold mig nu som og tilforn.

For syndens snare på min sti,
kan du min Gud mig ene fri,
derfor befaler jeg min ånd
o Gud og herre i din hånd.

Og derfor vil jeg fryde mig,
at jeg i nød kan ty til dig,
som al min kummer tog dig an,
da jeg fandt hjælp hos ingen mand.

Vær alle da ved trøstigt mod,
thi eders sag skal blive god,
ja, hvo på Gud forlader sig
skal bo hos ham evindelig.

Te Deum -

Kor af peblinge: Oversat af Herluf Trolle. – Bearbejdet.

O Gud, dig lover vi,
dig bekender vi som herre.
Folkeslag lovsynger dig som fader
i evighed.
Keruber og serafer, alle engle i himmerig
priser dig nu og til evig tid:
Hellig, hellig, hellig,
er du, herre Zebaoth.
I himmelrum og på jorden
hersker din vælde og visdom.
Alle dine profeter og dine apostle med dem,
din store martyrskare
lover og priser dit hellige navn,
ja, din kirke på jorden
synger dig, vældige Gud, til ære.
Og vi priser din søn, den enbårne,
Jesus Kristus,

som overvandt døden og oplod døren
til himlens rige,
sidder nu ved sin faders højre hånd
med evig magt og ære.
Og vi lovpriser Helligånden,
al menneskehedens trøstermand.
Herre, velsign os, frels os,
led os på vej til dit rige,
giv dine venner del i den evige glæde.
Da skal vi love og prise dit hellige navn
nu og evindelig,
ja, nu og evindelig.

Solo: I tro blev grunden lagt,
da Peder bygged kloster og gav det gods og magt,
og mangt et paternoster hin vinterdag blev sagt.

I håb blev skabt et hjem
Sankt Benedikt til ære. Og bag ved glug og lem
med moderkirkens lære gik også kundskab frem.

Med kærlighedens bud,
i tro, der blev til virke, drog tjenerskaren ud
fra kloster og fra kirke for at forkynde Gud.

Recitativ: I tro blev grunden lagt:
Skovkloster øger gods og magt,
ja, stævner tit med held stormænd i skranken,
mens brødre ydmygt øver hånd og ånd –
værksted og tempel, det var klostertanken,
legem og sjæl i samme ledebånd.

Og medens sand i timeglasset synker,
mens krig og uår, frodighed og fred
trak sorgefurer eller smilerynker
i Danmarks gamle ansigt, gik der skred
i romerkirkens mure, og en dag
stod Peders kloster under kongeflag.

Kor: (Af Sven Clausens sang ved klosterets 800 års jubilæum).

Hil dig, du gamle murstensgård
med dine slidte sider.
I seklers strømbrus fast du står,
omkring dig hvirvles tider.
Som kampesten i elven lagt
du trodser strømmen uforsagt.
Alt svinder, du kun ikke,
støt skal du stedse ligge.

Tale

Solo med kor:

Der mødtes to slægter af nordisk rod
– hvi bærer vi gyldne kæder –
At byde og yde de godt forstod
– til fælles tarv og til fædrelandets hæder.

Trolle og Gøye blev navne med glans
– hvi bærer vi gyldne kæder –
To sind af fromhed og jordnær sans
– til folkets tarv og til fædrelandets hæder.

Skønt mangt og meget stod hårdt imod
– hvi bærer vi gyldne kæder –
de satte den skole så fast i fod
– til unges tarv og til fædrelandets hæder.

Thi altid spørger et adeligt sind:
hvi bærer vi gyldne kæder –.
Altid sætter det viljen ind
til fælles tarv og til fædrelandets hæder.

Recitativ:

Langsomt rinder nu livet ud
bag Skovklosters vejrbidte mure,
stumt og stille ligger det hen,
mens nyt liv gærer og gror.
En dag får det mund og mæle:
højt toner sang af disciple
i kirken på Herlufsholm.
Ælde mødes med ungdom,
fortids minder med fremtids drøm,
naturens sjællandske tale
med lærdommens strenge latin.
Spor bliver trådt af tusinde fødder,
flokke af drenge i fred og krig,
ud over lande, bort over have,
fjernt fra Danmark og hjem igen
– spor af nederlag, spor af bedrifter.
Nogle står fyldt med blod.

Kor:

(Af Mads Nielsens sang ved Danmarks befrielse 1945)

Vi mindes stille de tapre døde,
hvis navne lever i Danmarks navn,
og takken søger til dem, der segned,
og dem der sidder med tunge savn.
Gud trøste dem, der har lidt og stridt,
til det blev forår – og Danmark frit.

Recitativ:

Og nu taler vi, de levende, unge som gamle.
Vi vedgår arven, vi tager den op med håb,
med tak i sindet, med tro, med vilje til gerning,
med al den tryghed, der kommer af broderskab
og vandring ad fælles veje, kendte og kære.
Her skred vor drengetid hen,
her blev vi modnet til manddom,
modnet som korn af stråler, som ingen ser,
og af lys fra stjerner, som længst er slukt,
men hvis tindren når os endnu:
kunstens kæmper, tænkningens stormænd,
videnskabens giganter
og hine enfoldige vise,
der ganske stilfærdigt troede på,
at liv var formet af skrøbeligt ler,
brændt i guddommelig ild,
at vi alle bar stempel
af skaberens tanke med mennesker:
værksted og tempel.

Kor:

Takkende aner vi, Herluf, Birgitte,
at dette er arven fra jer,
den tanke og tro,
at bag alt levende luer guddommelig ånd,
at liv er ånd.
Det stod skrevet i fire hundrede år
med usynlige skrifttegn over vor skole.
Der skal det stå i al fremtid.

Forsamlingen:

Vor Gud han er så fast en borg ... v. 1 og 2.

Tekst: *Svend Juel Møller.* Musik: *Andreas Larsen.*

Oplysninger og meddelelser

Skolens opbygning:

Skolen har følgende klasser: 6. hovedskoleklasse, 7. hovedskoleklasse, 1.-3. realklasse, I-III gymnasieklasse (sproglig og matematisk). Betingelsen for oprykning fra 7. hovedskoleklasse i 1. realklasse er, at vedkommende er i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfylde, at det kan »forventes, at han kan følge undervisningen i realafdelingen på tilfredsstillende måde og fuldføre undervisgen på normal tid«. Det forlanges desuden, at vedkommende skal fylde 14 år senest seks måder efter skoleårets begyndelse (altså inden 1. februar).

Oprykning i gymnasiet sker normalt efter 2. realklasse, men kan – hvis forholdene taler derfor – også finde sted efter realeksamen.

Undervisningen i gymnasiet forudsætter, at disciplene har vilje og evne til at udføre et betydeligt arbejde på egen hånd. Derfor er en pæn oprykningsprøve efter 2. real eller en realeksamen ikke nogen garanti for, at en discipel kan følge med i gymnasiet, men oprykningen afhænger af, om skolen finder, at den pågældende er tilstrækkelig moden og egnet til gymnasiet.

I gymnasiet er undervisningen i religion, dansk, historie, samfundslære, oldtidskundskab, fransk, gymnastik og musik (sang) af samme omfang på den sproglige og den matematiske linje.

På den sproglige linje gives herudover en sproglig og litterær undervisning i engelsk og tysk med betydelige krav til både mundtlig sprogfærdighed og til skriftlig behandling af sprogene. Desuden undervises i latin i alle tre år, i geografi og matematik de to første år og i biologi det sidste år.

På den matematiske linje gives der en indgående undervisning i matematik, fysik og kemi. I de to første år undervises der i engelsk eller tysk efter disciplenes valg, dog således, at der skal melde sig mindst 5 til undervisning i det sprog, som de færreste melder sig til. Desuden undervises der i geografi de to første år og i biologi det sidste år.

Karakterer og vidnesbyrd:

Den Ørstedske karakterskala er ved at blive afskaffet, og der indføres nye karakterer (tal). Det nye system er indført ved studentereksamen. Ved realeksamen anvendes i år stadig den gamle karakterskala.

Bedømmelsen af disciplene i realafdelingen og gymnasiet udtrykkes i fremtiden ved en af følgende karakterer: 13 - 11 - 10 - 9 - 8 - 7 - 6 - 5 - 3 - 0.

Skolen opfordrer hjemmene til nøje at læse de følgende definitioner af karaktererne, så at man ved, hvad tallene betyder.

Vidnesbyrd vil normalt kun blive givet, når det skønnes, at karakteren i tal ikke i tilstrækkelig grad oplyser, hvad hjemmet bør vide om den pågældendes evner, flid, opmærksomhed m. v.

Som det fremgår af definitionen, er det tanken, at karakteren 13 kun skal gives i ganske specielle tilfælde. 11 vil være den normale topkarakter.

13: Gives for den usædvanlig selvstændige og *udmærkede* præstation.
11: Gives for den *udmærkede* og selvstændige præstation.
10: Gives for den *udmærkede,* men noget rutineprægede præstation.

9: Gives for den gode præstation, der ligger lidt over *middel.*
8: Gives for den *middelgode* præstation.
7: Gives for den ret jævne præstation, der ligger lidt under *middel.*

6: Gives for den noget *usikre,* men nogenlunde tilfredsstillende præstation.
5: Gives for den *usikre* og ikke tilfredsstillende præstation.
3: Gives for den meget *usikre,* meget mangelfulde og utilfredsstillende præstation.

0: Gives for den helt uantagelige præstation.

Af karakterdefinitionerne fremgår tydeligt skalaens hovedinddeling i *3 trin.* De karakteristiske hovedord er »*udmærkede*«, »*middel*« og »*usikre*«. Karakteren 0 angiver det helt igennem slette og vil formodentlig og forhåbentlig kun blive anvendt yderst sjældent.

For at blive placeret i *den øverste gruppe* må eleven vise overblik over stoffet og i større eller mindre grad kunne tage selvstændig stilling til forelagte problemer inden for det pågældende stof.

Til *den midterste* af hovedgrupperne henføres præstationer eller standpunkter, der viser, at eleven er så godt hjemme i sit stof, at det kan siges stort set at være tilegnet.

Til *den nederste* af hovedgrupperne henføres elever, der viser usikkerhed i den forstand, at de ikke har tilegnet sig det krævede stof og viser mangel på kundskaber eller færdigheder inden for stoffet.

Det kræves at følgende to betingelser skal være opfyldt for at realeksamen eller studentereksamen er bestået:

1) *Summen af samtlige karakterer skal være mindst 5,5 gange karakterernes antal.*
2) *Summen af de to laveste karakterer plus gennemsnittet af de resterende karakterer skal være mindst 13.*

Kontingentet:

Oplysning om kontingent og betaling heraf bliver sendt til hjemmene.

Skolen vil drage omsorg for, at der bliver ansøgt om støtte fra Ungdommens Uddannelsesfond til de disciple, hvis forældres skattepligtige indkomst giver mulighed for at opnå en sådan støtte.

Skolebøger og andre læremidler:

Skolen indkøber alle skolebøger, og disciplene får dem som lån, ligesom ved statsskolerne. Der vil være mulighed for, at de disciple, som ønsker at eje bøgerne, kan købe dem. Hvis hjemmet ønsker, at disciple skal eje samtlige bøger, bedes det skriftligt meddelt boginspektor, lektor Levinsen, ved skoleårets begyndelse. Enkelte bøger, som man i årets løb får lyst til at eje, kan ved skoleårets slutning købes til en pris, som fastsættes af boginspektor under hensyntagen til bøgernes tilstand og alder. Hvis disciple ønsker at købe bøger på denne måde, må de fra hjemmet have skriftlig tilladelse til at købe bøgerne. Boglånet omfatter ikke Det ny Testamente og skolens sangbog, som disciplene skal eje, og skolen ser meget gerne, at disciplene også får lov til at købe ordbøger og atlas.

Med hensyn til bøger, lånt af skolen, fastsættes følgende regler:

1. Bøgerne er skolens ejendom.

2. Disciplene er ansvarlige for de modtagne bøger, så at bortkomne, mishandlede eller ødelagte bøger skal erstattes.

3. Enhver bog skal straks efter modtagelsen forsynes med navn, klasse og årstal. Navnemærkater hertil udleveres af skolen.

4. Bøgerne skal forsynes med omslag og i enhver henseende behandles med omhu.

5. Der må ikke i bøgerne anføres notater, tilføjelser eller indstregninger, undtagen det sker efter faglærerens anvisning. Enhver form for tegning i bøgerne eller mishandlig af dem medfører erstatningspligt. Det er heller ikke tilladt at skrive gloser til, selv om man senere visker dem ud igen.

6. De lånte bøger skal afleveres til det af skolen fastsatte tidspunkt. Hvis en discipel i skoleårets løb forlader skolen, skal han forinden aflevere de modtagne bøger. Forinden afleveringen fjernes beskyttelsesbind, og der må ikke ligge notesbøger, papirlapper o. l. i bøgerne ved afleveringen.

For fremtiden vil disciplene gennem skolen få stilebøger, skrive- og opgavebøger, kollegiehæfter, notesbøger, kladdehæfter, tegnepapir m. v. i rimeligt omfang efter skolens skøn. Der må ikke udrives blade eller dele deraf af hæfter, stilebøger, notesbøger osv.

Skolen får med denne ordning mulighed for at kontrollere, at disciplene behandler bøger og materiel forsvarligt. Man må forstå, at kravet om, at beskadigede eller på anden vis uansvarligt behandlede

bøger m. v. skal erstattes, vil blive håndhævet ubetinget. I tilfælde, hvor erstatning bliver krævet, vil det være naturligt, om hjemmet ønsker, at erstatning helt eller delvis skal betales af ugepengene, og skolen beder i sådanne tilfælde om, at hjemmet selv vil stille forslag derom.

Optagelse:

Nye disciple optages normalt fra skoleårets begyndelse i 6. kl. og i I g. I de øvrige klasser vil der som regel kun være mulighed for optagelse, hvis nogle af skolens disciple af en eller anden grund udmeldes uden afsluttende eksamen. Der optages ikke nye disciple senere end i I g. Tilmeldelse af aspiranter må foretages på blanketter, der rekvireres fra skolen og i udfyldt stand indsendes inden 15. april 1966.

Udmeldelse

kan kun ske fra udgangen af et kvartal og bedes tilstillet rektor tidligst muligt inden kvartalets udløb.

Konfirmation:

I skoleåret 1965–66 vil 1. real blive forberedt til konfirmation, så at disciplene bliver konfirmeret palmesøndag den 3. april 1966.

Herlufsholms sognepræst, pastor Krarup-Hansen, forbereder til konfirmationen. Skolen ønsker, at disciplene under konfirmationsforberedelsen normalt deltager i gudstjenesten de søndage, hvor de er på skolen.

Telefonering:

Forbindelse med disciplene må normalt foregå skriftligt, og anmodninger om at få dem i tale telefonisk kan ikke ventes imødekommet. Der kan afgives besked til sovesalslærerne. Disses telefoner og skolens telefoner iøvrigt svarer sikrest skoledage kl. 12,15–12,45.

Skolen henstiller, at hjemmene i størst muligt omfang skriver til disciplene, og at man ligeledes normalt lader disciplene skrive hjem og ikke anmoder dem om at telefonere i tilfælde, hvor de udmærket godt kunne sætte sig i forbindelse med hjemmet skriftligt. Det er yderligere særdeles nyttigt og værdifuldt, at disciplene vænnes til at skrive breve til deres hjem.

Forsikring:

Ifølge sygekasseloven kan alle, uanset alder, blive medlem af en statsanerkendt sygekasse, og ved 16 års alderen *skal* alle være enten nydende eller ydende medlem af en sådan, med mindre han på dette tidspunkt er medlem af en kontrolleret fortsættelsessygekasse og ønsker at forblive i denne.

Skolen henstiller til hjemmene, at der drages omsorg for, at disciplene er sygeforsikret på den ene eller den anden måde og vil gerne være behjælpelig med indmeldelse i den lokale, statsanerkendte sygekasse, hvis vi få besked herom.

Da det er skolens opfattelse, at det er i hjemmenes interesse, at disciplene er dækket forsikringsmæssigt for de almindeligste forsikringsområder hernede, har skolen tegnet en »kombineret elevforsikring«, der er obligatorisk for alle disciplene og omfatter: brand-, vandskade-, tyveri-, privatansvar og ulykkesforsikring. Præmien bliver ca. 15 kr. årlig.

Adresseforandring:

Forældre anmodes om ved flytning snarest at give rektor meddelelse om den nye adresse.

Lommepenge:

Disciplene får ugentlig gennem deres sovesalslærer udbetalt de for pågældende klasse fastsatte lommepenge. Da alle nødvendige udgifter, også porto, betales gennem sovesalslæreren, må dette beløb betragtes som tilstrækkeligt, og det er uønskeligt, at enkelte disciple forsynes med yderligere lommepenge.

Rygning:

Disciple i de ældste klasser har tilladelse til at ryge på skolen inden for visse rammer. For de øvrige klasser er rygning forbudt. *På rejser til og fra skolen er rygning forbudt for alle disciple.*

Sygdom:

Skolen har sit eget sygehus, hvor sygeplejerske, fru Valborg Larsen tager sig af de disciple, som bliver syge her på skolen. Ved skoleårets begyndelse bliver samtlige disciple undersøgt af læge Kjeld Hage, som året igennem regelmæssigt aflægger besøg for at tilse syge, foretage nødvendige undersøgelser m. v. Hvis en discipel under ophold hjemme eller andet steds uden for skolen har været udsat for at blive syg af en smitsom sygdom, må vedkommende ikke vende tilbage til skolen, før familiens læge (eller en anden læge) finder det forsvarligt.

Rejsetilladelse:

Ud over i ferierne kan disciplene, hvis afstanden gør det muligt, besøge deres hjem eller andre nære pårørende på week-end besøg på de fastlagte rejsedage. De øvrige søndage eller fridage vil der kun blive givet rejsetilladelse i begrænset omfang, og når særlige grunde foreligger. De disciple, med hvis hjem skolen ikke har nogen fast aftale om rejse, må i de enkelte tilfælde have en skriftlig tilladelse fra hjem-

met for at kunne opnå rejselov fra skolen. Besøg i andre hjem end disciplenes eget må holdes inden for snævre grænser, og rejselov vil kun blive givet, når der foreligger skriftligt samtykke fra hjemmet og en skriftlig indbydelse fra det hjem, der skal besøges. Anmodninger om rejselov må være rektor i hænde *senest* 2 dage før rejsedagen. Det hører med til kostskolelivet, at en del week-ends tilbringes på skolen. Det er desuden en kendsgerning, at disciplene ofte er ret trætte efter en rejse-week-end, og også af den grund er det ønskeligt, at de tilbringer en del søndage på skolen.

Forsømmelser:

Skolen ønsker stærkt at understrege, at undervisningen udgør et sammenhængende hele. Derfor er det vigtigt, at disciplene ikke forsømmer mere end absolut nødvendigt, og skolen henstiller indtrængende, at hjemmene ikke anmoder om ekstra frihed undtagen i tilfælde, hvor meget vægtige grunde taler derfor. Der vil ikke blive givet tilladelse til, at disciple går op til køreprøve inden for skoletiden.

Hvis en discipel under ophold i hjemmet bliver syg eller på anden måde forhindret i at møde rettidigt på skolen, må hjemmet omgående underrette vedkommendes sovesalslærer eller rektor.

Ekstraundervisning og lektiehjælp:

Der rettes ikke så sjældent henvendelser til skolen om at arrangere ekstraundervisning eller skaffe lektiehjælp. Sådanne foranstaltninger er rimelige, når en discipel har fået huller i sin viden på grund af længere tids sygdom el. lign., og skolen vil i den slags tilfælde gøre, hvad den kan, for at ordne den fornødne hjælp. Hvis en discipel derimod er gået tilbage som følge af sin egen svigtende energi og vilje til at gøre sit arbejde ordentligt, må der i første række stilles krav til den pågældende selv, og skolen finder det ikke rigtigt straks at foranstalte særhjælp i sådanne situationer. I mange tilfælde, hvor en discipel gerne vil have ekstraundervisning, er det slet ikke det, der er tiltrængt. Det, der er i vejen, er ofte, at den pågældende ikke følger ordentlig med i timerne og ikke har tankerne ved arbejdet under forberedelsen.

Det forventes, at ekstraundervisning ikke finder sted uden efter forhandling med skolen.

Undervisning i musik:

Disciple, som ønsker at få undervisning i musik, må melde sig straks ved skoleårets begyndelse. Skolens musiklærer, organist Larsen, vil så undervise så mange, der er plads til, i klaverspil og være behjælpelig med at finde en musiklærer til andre interesserede. Dog må man forstå, at kun et begrænset antal disciple kan få musikundervisning, fordi

vi ikke råder over tilstrækkelige lokaler og instrumenter til at skaffe øvetid. Vi håber på bedre forhold på dette område i en nærmere fremtid. For al musikundervisning betales et honorar, svarende til, hvad sådan undervisning normalt koster. Dog vil skolen sørge for, at disciple med anlæg og interesse for musik kan få undervisning helt eller delvis uden bekostning i tilfælde, hvor de økonomiske forhold taler for det.

Bilkørsel:

Skolen har været ude for tilfælde, hvor en discipel med hjemmets tilladelse har haft bil stående hos venner i nærheden og er kørt hjem i bil i ferier eller på week-end. Det er da sket, at kammerater er blevet taget med.

Heldigvis er der ikke indtrådt uheld i sådanne tilfælde, men på baggrund af, at bilulykker er en almindelig foreteelse, anser skolen det for nødvendigt at forbyde, at disciple under nogen form har rådighed over et motorkøretøj.

Eksaminer 1964

Beskikkede censorer i de skriftlige fag:

Dansk i III g: rektor Buchreitz, Åbenrå, og lektor Nørvig, København, i 3. real: adjunkt Reinholdt Jensen, Bagsværd, og overlærer Kærdrup-Larsen, Virum, i 2. real: adjunkt Kæstel, Rungsted.

Engelsk i III s.: lektor Refn, Holte, og lektor Bartholdy, Virum, i 3. real: lektor Finn Kristiansen, Haderslev, og overlærer Surlykke Lund, Gråsten.

Tysk i III s.: lektor Bach, Sønderborg, og lektor Georg Madsen, Charlottenlund.

Matematik i III m.: lektor Hainau Christensen, Århus, og lektor Fromberg, Kalundborg, i 3. real: adjunkt Inge Mogensen, Virum, og overlærer Sv. Aa. Nielsen, Virum, i 2. real: adjunkt Sv. A. Jensen, København.

Beskikkede censorer ved de mundtlige prøver:

lektor Brems, Haslev: fransk i III g og 3. real.
lektor dr. Garde, Christianshavn: historie i III g og 3. real.
lektor E. Krapper, Nakskov: matematik i III m.
lektor Mariegaard, Helsingør: engelsk i III s. og II m.
adjunkt Metz, Næstved: geografi i II s.
lektor Sv. Aa Nielsen, Gentofte: tysk i III s.
lektor Johs. P. Olsen, København: oldtidskundskab i III g.
lektor Stæhr, Svendborg: kemi i III m.

Indbudt af skolen som censorer:

overlærer Billehøj, Ll. Næstved: geografi i 2. real.
lektor Damgaard Sørensen, Sorø: matematik i I m.
lektor Frederiksen, Næstved: geografi i I m.
viceskoleinspektør Th. Hansen, Ll. Næstved: biologi i 3. real.
lektor Hesselberg, Næstved: matematik i I s.
lektor Aage Jensen, Sorø: fransk i II s og I s.
lektor, dr. Lind, Sorø: dansk i 3. real og 2. real (ikke-latinere).
lektor Nordahl Svendsen, Sorø: fysik og kemi i II m.
overlærer Olesen, Ll. Næstved: matematik i 2. real.

Studentereksamen

Nysproglig linie:

1. Jørgen Ole Hansen.
2. Mogens Brabrand Jensen.
3. Hans Otto Jørgensen.
4. Henrik Andreas Larsen.
5. Wilhelm Mule Malling.
6. Johan Rottbøll de Neergaard
7. Poul Martin Pedersen.
8. Carsten Rich.
9. Ole Bjørn Rodings.
10. Stephan Zytphen-Adeler

Matematisk-naturvidenskabelig linie:

1. Bent Bøgh Andersen.
2. P. F. Collet.
3. Anders Elverdam.
4. Jens Lage Hansen.
5. Gregers Juel.
6. Henning Slott Jensen.
7. Nils Bowalll Jensen.
8. Søren Kjærsgaard Jørgensen.
9. Jørn Lykke Kristensen.
10. Ulrik Lehmann.
11. Jens Gehl Madsen.
12. Martin Møller.
13. Hans Hother Kann Rasmussen.
14. Christian Skalberg.
15. Henrik Steenberg.
16. Steen Steiner.

Realeksamen

1. Svend Michael Bruun Andersen.
2. Niels Peter Buck.
3. Mikael Lund.
4. Per Pontoppidan Møller.
5. Peter Egens Pedersen.
6. Lars Ulrik Thomsen.

Efter realeksamen gik Lars Ulrik Thomsen ud af skolen. De øvrige 5 optoges i I g.

2. real

Efter prøven oprykkedes 9 i 3. real, 7 i I gs., 9 i I gm. 3 disciple udmeldtes.

Skolens lærere og personale

Rektor P. Kierkegaard, tlf. 72 07 08	historie: II s., 7. kl., 6. kl. oldtidskundskab: II m., I m. engelsk: II s.
Lektor V. Borelli-Møller, tlf. 72 12 86	fysik: III m., 3. r. kemi: III m.
Lektor Sv. Juel Møller, tlf. 72 15 73	dansk: III m. b., 3. r.
Lektor G. Illum, tlf. 72 06 08	historie: III mb., I m. latin: III s., I s. matematik 2. r., 6. kl.
Lektor J. Degenkolw, tlf. 72 33 86	geografi: II s., II m., I s., I m., 3. r., 2. r., 6. kl. biologi: III s., III m., 3. r., 2. r., 1. r., 7. kl., 6. kl.
Lektor Mogens Jensen, tlf. 72 24 71	matematik: III m., II s., II m., I s., I m., 1. r.
Lektor Wohlfahrt Andersen, tlf. 72 27 48	tysk: III s., II s., I. m., 2. r., 1. r. gymnastik: 2. r. tegning: 7. kl.
Lektor C. Levinsen, tlf. 72 10 98	historie: III s. + ma., II m., I s., 3. r., 2. r., 1. r. gymnastik: III, II , I + 3, r. 7. kl.
Adjunkt Normann Jørgensen, tlf. 72 04 30	religion: III mb., II s., I s., 3. r. 7. kl., 6. kl. latin: II s., 2. r. oldtidskundskab: III s. + ma., III mb., II s., I s. gymnastik: III, II, I + 3. r., 1. r., 6. kl.
Adjunkt Henry Andersen, tlf. Herlufmagle 219	engelsk: II m., I s., 7. kl. fransk: III s. + ma., II s., I m.
Adjunkt H. Schwarz, tif. 72 00 20	engelsk: III s., I m., 3. r., 2. r. fransk: III mb., II m., I s.
Adjunkt Fischer Hansen, tlf. 72 26 13	dansk: III s. + ma., II s., II m. 2. r. tysk: I s., 3. r., 7. kl.
Adjunkt Mads Nielsen, tlf. 72 45 33	dansk: I s., I m., 1. r., 6. kl. engelsk: 6. kl.

Adjunkt Gert Olsen, tlf. 72 03 71	fysik: II m, I m., 2. r., 1. r., 7. kl. 6. kl. kemi: II m., I m. matematik: 3.r.
Gymnasielærer John Riis, tlf. 72 42 90	dansk: 7. kl. engelsk: 1. r. fransk: 3. r. geografi: 1. r., 7. kl. matematik: 7. kl. skrivning: 1. r., 7. kl., 6. kl. tegning: 1. r., 6. kl.
Organist Andreas Larsen, tlf. 72 12 56	religion: III s. + ma., II m., I m. sang og musik: III, II, I, 1. r., 7. kl, 6. kl.
Pastor V. Krarup-Hansen, tlf. 72 03 78	religion: 1. r.
Tømrermester K. Ejnar Hansen,	sløjd: 2. r., 1. r., 7. kl., 6. kl.

Ugeinspektionen har været varetaget af: lektor Wohlfahrt Andersen og adjunkterne Normann Jørgensen, H. Schwarz, I. Fischer Hansen og Gert Olsen.

Udendørsinspektion: gymnasielærer John Riis.

Sovesalslærere er: lektor C. Levinsen, Klosterbygningen, lektor Mogens Jensen og adjunkt H. Schwarz på Skolebygningens vestre og østre sovesal. På Museumsbygningen adjunkt Mads Nielsen på 1. sal, adjunkt Gert Olsen på 2. sal og adjunkt Normann Jørgensen på Lassengården.

Tilsyn med fysiksamlingerne: lektor Borelli-Møller og adjunkt Gert Olsen.

Tilsyn med naturfagssamlingen: lektor J. Degenkolw.

Skolens bibliotekar: gymnasielærer John Riis.

Inventarinspektor: adjunkt Normann Jørgensen.

Boginspektor: lektor C. Levinsen.

Økonomiinspektør: S. Lundgren Beck. Tlf. 72 01 01, priv. 72 16 33.

Skolens læge: læge Kjeld Hage. Tlf. 72 14 95.

Økonoma: frk. Anna Elisabeth Jensen. Tlf. 72 04 83.

Oldfrue: frk. Alice Hansen. Tlf. 72 04 98.

Sygeplejerske: fru Valborg Larsen. Tlf. 72 03 45.

Skolens telefoner svarer sikrest skoledage 12,15–12,45.

Lektor Mogens Jensen er fra 1. april 1965 udnævnt til lektor i 26. lønningsklasse.

Adjunkt Carsten Levinsen er fra 1. maj 1965 udnævnt til lektor.

Disciplene

Ved afslutningen af sidste årsberetning havde skolen 193 disciple. Efter eksamen og årsprøver udgik 26 med studentereksamen, 1 med realeksamen og fra andre klasser gik fra Ig Per Falkenberg til Næstved Gymnasium for at komme på den biologiske linie i IIg, fra 2. real udmeldtes 3, fra 7. hovedskoleklasse 6. Ialt udgik 37 disciple.

Af nye disciple optoges 5 i Ig s., 3 i Ig m., 4 i 3. real, 2 i 2. real, 4 i 1. real, 4 i 7. kl. og 22 i 6. kl. Skoleåret begyndte således med 200 disciple, hvilket er det største antal i skolens historie. Der er ingen ændringer sket i årets løb. I det følgende er disciplene anført klassevis i alfabetisk rækkefølge. Nyoptagne disciple er betegnet med *.

III gs.

1. Nils-Erik Ceplitis	24. 7. 46,	fru E. C., København.
2. Per Gøthe	28. 4. 47,	direktør, USA.
3. Søren Hempel	1.10. 46,	arkitekt, Lemvig.
4. Flemming Lerche	19. 2. 46,	ekspeditionssekr., Virum.
5. Klaus Orland	12. 8. 45,	fru G. O., Virum.
6. Eivind Sveinbjørnsson	24. 6. 45,	departementschef, »Egedal«, Kokkedal.

III gm a

1. Bent Ebbensgaard Andersen	13. 5. 46,	købmand, Holstebro.
2. Henrik Bencke	19. 5. 45,	fru K. Evers, Skodsborg.
3. Steen Fischer	14. 2. 46,	fru Inge Fischer Frank, Brønshøj.
4. Lennart von Haffner	12.10. 45,	kontorchef, Hellerup.
5. Peder Würgler Hansen	29. 6. 47,	læge, Ulstrup St.
6. Svend-Jørgen Heineke	17. 2. 47,	fabrikant, Charl.
7. Niels Krüger	8. 9. 45,	landsretssagf., Roskilde.
8. Erik Svarre	10. 2. 45,	redaktør, Køge.

III gm b

1. Henrik Jepsen	15. 7. 45,	skibsm., konsul, Korsør.
2. Torben Lassen	19. 6. 46,	skovrider, Fakse.
3. Kim Leschley	26. 3. 47,	fru K. L., Charl.
4. Lars Friis Malver	24. 5. 47,	civiling., Virum.
5. Steen Meedom	14.11. 46,	fabr., Lemvig.
6. Kai Peter Muus	30. 4. 45,	skovrider, Lindersvold.

7. Henrik Muusfeldt ..... 8. 3. 46, kommandørkaptajn, Færøerne.
8. Vilhelm Pedersen ..... 29. 4. 46, direktør, Høng.
9. Mogens Rasmussen ..... 25. 1. 46, fru D. R., Brønshøj.
10. Niels Arne Ravn-Nielsen ..... 28. 7. 45, skolebest., Svendborg.
11. Kay Skovgaard-Petersen ..... 17. 8. 45, civiling., Allerød.
12. Jan Petter Sommerfelt ..... 26. 8. 45, civiling., Esrum.
13. Eric Wandel-Petersen ..... 26.12. 45, ambassadør, Colombia.

II gs.

1. Peter Blanner ..... 9. 8. 47, overingn., Kbh. S.
2. Frederik Crone ..... 17. 7. 47, fhv. direktør, Helsinge.
3. Torkel Florian-Larsen ..... 10. 5. 48, fysioterapeut, fru G. Hagemann, København.
4. Søren Axel Hove ..... 25.12. 47, overlæge, Slagelse
5. Lars Ilsøe ..... 12. 8. 47, overlærer Rønne.
6. Hans Kierkegaard ..... 27. 2. 48, rektor, Herlufsholm.
7. Otto Vilhelm Kaalund ..... 20. 5. 46, godsforvalter, Gavnø.
8. Jan Lehmann ..... 2. 4. 48, civilingeniør, Hellerup.
9. Fritz Rosenørn-Lehn ..... 8. 3. 47, baron, Sverige.
10. Steen Sæmundsen ..... 14. 2. 47, læge J. Bojsen-Møller, Farum.

II gm.

1. William Berntsen ..... 10. 1. 47, direktør, Fr.sund.
2. Harald Collet ..... 13.10. 47, hofjægermester, Lundby.
3. Palle Jess Fischer ..... 20. 2. 48, fru Inge Fischer Frank, Brønshøj.
4. Ole Gaardsting ..... 2.12. 47, fru G., København.
5. Klaus Eggert Hansen ..... 18. 7. 47, civiling., Hørsholm.
6. Kjell Michael Harr ..... 31. 8. 45, fru E. H., Gentofte.
7. Thomas Skat Rørdam Holm ... 25. 9. 47, læge, fru H., Kbh.
8. Anders Jensen ..... 12. 1. 47, fabrikant, Gentofte.
9. Kasper Jørgensen ..... 14. 6. 46, tandlæge, fru Inger Clausen, Odder.
10. Erik Lassen ..... 4. 7. 46, gårdejer, Mommark.
11. Per Markvardsen ..... 9. 7. 46, forstander, St. Heddinge.
12. Sten Muus ..... 5. 3. 47, skovrider, Lindersvold.
13. Rasmus Møller ..... 12.11. 47, ingeniør, Borup.
14. Helge Kastrup Olsen ..... 4.11. 47, skibsfører, København.
15. Leif Lindskov Pedersen ..... 3. 9. 46, kasserer, Holstebro.
16. Fredrik Rosenørn-Lehn ..... 21. 8. 47, lensbaron, Oreby.
17. Lars-Johan Skjerbek ..... 10. 3. 48, sognepræst, Galtrup.

I gs.

1. Svend Michael Bruun Andersen	8. 4. 47,	landsretssagf., St. Rise.
2.*Nis Boesdal	18.12. 48,	reklamekonsulent Ruth Fønns, Århus.
3.*Jesper Harris Clausen	20. 4. 46,	gårdejer Hans Groth, St. Rise.
4. Gert Cortzen	24. 5. 48,	direktør, Afrika.
5. Jan Feldthusen	28. 3. 49,	kontorchef, Hellerup.
6. Jens Gustav Hage	19. 6. 48,	arkitekt, Hørsholm.
7.*Jesper Hertz	2. 9. 48,	direktør, Klampenborg.
8.*Torben Holm	9.10. 47,	driftsleder, St. Merløse.
9.*Jan Jacobsen	6. 4. 48,	fru D. Nielsen, Kbh.
10. Michael Jessen	10. 9. 48,	fru McDougal, Kbh.
11. Steen-Mikael Lund	14.10. 48,	direktør, Tokio.
12. Per Pontoppidan Møller	20. 9. 46,	godsejerinde, Pjedsted.
13. John Ernst Schumann	22. 3. 48,	fru S., København.
14. Steen Steincke	17.11. 48,	direktør, England.
15. Søren Tuxen	25. 5. 48,	direktør, Hørsholm.

I gm.

1.*Asger Bendtsen	26. 8. 48,	proprietær, ejendoms-mægler, Stege.
2. Carl Blixen-Finecke	29. 1. 49,	mag. art. Thorbjørn Møller, Hesselager.
3. Nils Peter Buck	5. 1. 47,	fru Elsa B., Madrid.
4. Peter Degenkolw	27. 7. 48,	lektor, Herlufsholm.
5.*Niels Christian Gjellerup	2.10. 48,	ingeniør, Mallorca.
6. Edgar Hammershaimb	19. 1. 49,	ambassadør, Caracas, Venezuela.
7.*Laurits Lydehøj Hansen	14. 2. 47,	gårdejer, Ugledige.
8. Niels Hempel-Jørgensen	29. 6. 48,	red., gdr., Dyssekilde.
9. Peter Egens Pedersen	6. 6. 47,	direktør, Italien.
10. Claus Højlund Rasmussen	7. 4. 49,	rådg. civiling., Nærum.
11. Peter Riis	12. 9. 48,	gymnasielærer, Herlufsh.
12. Hans Jacob Skaaning	13.12. 46,	fysioterapeut, Kbh.
13. Lars Thrane	27.11. 48,	direktør, Charlottenlund.
14. Per Thrane	27.11. 48,	direktør, Charlottenlund.
15. Svend Vedde	14. 3. 48,	fru W. Hansen, Fr.sund.

3. real

1. Peter John Anker-Petersen	28. 6. 49,	fru S. P., Vedbæk.
2. Gösta Esping-Andersen	24.11. 47,	arkitekt, København.
3. Michail Grunnet	16. 9. 47,	kriminalass., København.

4. Torben Bjørn Hansen ..... 5. 9. 48, grosserer, Charl.
5. Christian de Jonquieres ..... 13. 1. 48, ambassadør, Iran.
6.*Lars Jørgensen ..... 19.10. 47, tandlæge, fru Clausen, Odder.
7. Ivan Madsen ..... 27. 6. 48, fru M., Brønshøj,
8. Tom Valentin Pedersen ..... 17.11. 47, fru P., Odense.
9. Jesper Ryberg ..... 1. 5. 49, chargé d'affaires, Syrien.
10.*Karsten Bo Sørensen ..... 25. 9. 48, fru Medeling, Birkerød.
11. Jan Thobo-Carlsen ..... 21. 9. 47, direktør, Odense.
12.*Einar Thomas ..... 12. 4. 47, fru T., Birkerød.
13.*Bent Vase ..... 27. 3. 48, major, Rendsburg.

2. real

1. Hassan Aref ..... 28. 9. 50, professor, Alexandria.
2. Allan Audun-Poulsen ..... 20. 5. 49, skibsreder, Klampenborg.
3. Claus Bang ..... 7. 8. 49, afd. konstruktør, Kbh.
4. Niels Christian Clausen ..... 3.10. 48, reklamechef, Schweiz.
5. Jørgen Esping-Andersen ..... 25. 3. 49, arkitekt, København.
6. James Rex Essam ..... 1.12. 49, Squadron Leader, Kbh.
7. Denis Fairbank ..... 31. 7. 49, direktør, fru, Jersey.
8. Philippe Grandjean ..... 1. 3. 50, fru T. G., København.
9.*Ole Götzsche ..... 26. 3. 50, dyrlæge, Italien.
10. Svend Å. Lydehøj Hansen ..... 3.10. 48, gårdejer, Allerslev.
11. Tom Eggert Hansen ..... 7. 9. 49, civiling., Hørsholm.
12. Frederik Harhoff ..... 27. 5. 49, generalkonsul, New York.
13. Finn Helmer-Petersen ..... 7. 3. 49, fotograf, København.
14. Steffen Stampe Holst ..... 30. 6. 48, godsejer, Nysø.
15. Lars Humle ..... 14. 2. 49, civilingeniør, brygmester, Puerto Rico.
16. Henrik de Jonquiéres ..... 28. 5. 50, ambassadør, Teheran.
17. Niels Jægersborg ..... 24. 5. 48, grosserer, Horsens.
18. Per Krogh ..... 12. 9. 49, handelschef, Grønland.
19. Christian Kønigsfeldt ..... 11. 2. 50, ambassaderåd, England.
20. Carsten Lassen ..... 9. 3. 49, skovrider, Fakse.
21. Mogens Linnet ..... 17. 5. 49, kaptajn, København.
22.*Erik Strange Markussen ..... 26. 9. 49, fru M., Gentofte.
23. Eric Pratt ..... 22.12. 49, oberstløjtnant, Baden.
24. Bent Lindskov Rasmussen ..... 6. 1. 50, byggeleder, Grønland.
25. Maxwell Sehested ..... 16. 5. 50, rådg. civiling., Malaya.
26. Sten Skovgaard-Petersen ..... 25.10. 49, civilingeniør, Allerød.
27. Jan Michael Steenberger ..... 10.10. 50, ambassadør, Israel.
28. Sven-Ebbe Thaysen-Müller ..... 4. 6. 48, fru T.-M., Køge.
29. Peder Thisted ..... 21. 1. 50, direktør, Gentofte.
30. Ivar Michael Treschow ..... 11. 1. 48, hofjægermester, Charl.

1. real

1. John Aiken,	19. 1. 50,	direktør, Skælskør.
2. Venzel Hammershaimb	16. 9. 50,	ambassadør, Caracas, Venezuela.
3. Christian Loch Hasling	9. 1. 50,	proprietær, »Frederikseg«
4. Karl Mogens Holck	6. 3. 50,	baron, Bavelse.
5. Ulrich Holstein	13. 5. 49,	greve, Fuirendal.
6. Per Jarl-Hansen	26. 9. 49,	direktør, København.
7. Jørgen Jørgensen	24. 4. 50,	fru A. G. J., Holbæk.
8.*Leif Ove Knudsen	4. 4. 49,	overtoldassistent, Svendborg.
9. Geert Honnens de Lichtenberg	19. 2. 50,	fru G. H., Bidstrup.
10. Torben Madsen	13. 5. 50,	afdelingsing., Gentofte.
11.*Ole Michaelsen	4. 2. 50,	dyrlæge, Viuf.
12. Hans Christian Møller	17. 2. 50,	råd. ingeniør, Borup.
13. Jørgen Nexøe-Larsen	3. 3. 50,	fabrikant Rungsted kyst.
14. Julius G. Paludan	5. 5. 49,	ambassadør, Congo.
15. Christopher Brøchner Petersen	24.11. 49,	tobaksfabrikant, Horsens.
16. John Otto Raben-Levetzau	8. 2. 50,	baron, Nysted.
17. Ole Asbjørn Riis	5. 6. 50,	gymnasielærer, Herlufsh.
18. Claus Riisberg	1. 8. 50,	major, Tybjerggård.
19.*Henrik Roed	4. 1. 51,	fru R., Ørholm.
20.*Peter Roed	4. 1. 51,	fru R., Ørholm.
21. Mads Thuesen	16. 2. 50,	direktør, Klampenborg.
22. Henrik Yde	16. 8. 50,	distributionschef, Braband.

7. klasse

1. Carl Christian Andersen	7. 7. 51,	produktionschef, Bombay
2. Axel Henrik Blixen-Finecke	15. 5. 52,	baron, Venezuela.
3. Geert Knud Christoffersen	1.11. 50,	direktør, brygmester, cand. pharm., Ghana
4. Bo Wolfgang Fredsøe	5.12. 51,	sekretær i finansministeriet, fru F., Kbh.K.
5. Henrik Gowers-Lund	7. 9. 51,	civilingeniør, Syrien.
6. Jørgen Henrik Hage	30.10. 51,	arkitekt, Hørsholm.
7. Jesper Halskov	6.12. 51,	reklamechef, København.
8. Georg Hansen	2. 6. 51,	prokurist, Hellerup.
9. Mads Harttung	15.10. 50,	civiling., København.
10.*Thomas Hoppe	9. 6. 51,	læge, København.
11. Christian Hover	16. 9. 51,	civilingenniør, Indien.
12. Jesper Humle	1. 1. 51,	civilingeniør, Hellerup.
13. Anders Kloppenborg Jensen	16. 5. 51,	lektor, Herlufsholm.
14. Michael Reinhold Jensen	28.12. 51,	fru Birgit Kejser, Valby.

15. Jens Normann Jørgensen ..... 1. 7. 51, adjunkt, Herlufsholm.
16. Bernt Kiær ..... 18.12. 51, godsejer, »Binnitze«.
17. Hans Henrik Kondrup ..... 11. 6. 50, tømrermester, Hellerup.
18. Jan Kølbæk ..... 25.12. 51, fabrikant, København.
19. Niels Schwanberg Mogensen ... 26. 1. 51, lærerinde, fru M., Køge.
20.*Stig Othmar Poulsen ..... 20. 1. 52, entreprenør, København.
21.*Ketil Skovgård-Petersen ..... 29. 6. 50, dispachør, København.
22. Jan Stærmose ..... 19. 1. 51, kgl. bygningsinspektør, Odense.
23. Lennart Søderberg ..... 14. 5. 51, fru S., København.
24. Mikkel Sørensen ..... 18.12. 51, fru S., København.
25. Steen Allan Weidemann ..... 22. 7. 50, købmand, Kastrup.
26. Peter Dyrberg Vibede ..... 5. 4. 51, soc.rådg., fru V., Vejle.
27. Henrik Winther ..... 28. 6. 50, fabrikant, Troense.
28.*David Gress Wright ..... 29. 1. 53, kunstmaler, Glumsø.
29. Christian Munk Østergaard ... 26. 9. 51, direktør, Hellerup.

6. klasse

1.*Torben Ahlefeldt-Laurvig-Lehn 3. 3. 52, godsejer, greve, »Hvidkilde«.
2.*Robert Anker-Petersen ..... 23.12. 52, fru L. Skou Pedersen, Vedbæk.
3.*Lars Frejslev ..... 22. 1. 53, viceskoleinsp., Brønshøj.
4.*Otto Stenbæk Hansen ..... 16. 5. 53, ambassaderåd, Frankrig.
5.*Carsten Haugsted ..... 14. 1. 53, kommandør, København.
6.*Michael Dixon Hjul ..... 2. 7. 52, fabrikant, Brasilien.
7.*Peter Iuel ..... 19.12. 51, godsejer, Petersgård.
8.*Peter Bowall Jensen ..... 19. 8. 52, kontorchef, fru B. J., Holte.
9.*Lars Normann Jørgensen..... 12. 7. 52, adjunkt, Herlufsholm.
10.*Bjarke Jørnung ..... 18. 3. 53, civilingeniør, Thailand.
11*Henrik Kampmann ..... 10. 6. 51, grosserer, København.
12.*Steen Korsgaard ..... 2.12. 52, proprietær, Voldstedlund
13.*Ole Mielby ..... 17. 4. 52, ingeniør, Grønland.
14.*Per Lerdrup Olsen ..... 6. 5. 52, fru O., København.
15.*Peter Oxholm ..... 16. 6. 53, fru O., Virum.
16.*Allan Prior Knock ..... 8. 4. 52, direktør, København.
17.*Henrik Ravn ..... 4. 8. 52, forpagter, »Knudslund«.
18.*Preben Ruager ..... 9. 6. 52, direktør, Risskov.
19.*Per Resen Stenstrup ..... 2. 7. 52, civilingeniør, Kbhvn.
20.*Anker Søndergaard ..... 16. 9. 52, fru S., Kgs. Lyngby.
21*Ole Wichmann ..... 28. 3. 53, grosserer, Hellerup.
22.*Jan Woolrych ..... 7. 7. 52, grosserer, Søllerød.

Følgende disciple fra III g har været præfekter i dette skoleår:

Lassengården: Torben Lassen og Eivind Sveinbjørnsson.

Museumsbygningen: 2. sal: Kai Peter Muus og Eric Wandel-Petersen, på 1. sal: Steen Fischer og P. Würgler Hansen.

Skolebygningen øst: Lars Malver, Steen Meedom og Vilhelm Pedersen.

Skolebygningen vest: N. E. Ceplitis og Kim Leschly.

Klosterbygningen: Jan Petter Sommerfelt og Erik Svarre. På Klosterbygningen har desuden Niels Krüger været læsesalspræfekt.

Spejdertroppen

Der har igen i år været arbejdet støt og roligt i troppen. Ved patruljemøder og på ture er der taget adskillige prøver og dueligheds tegn, og både i efterår og forår er der foretaget vandringer for at erhverve kilometerplader til bæltet. Mange har gået 45 km, 8 har gået 60 km, og enkelte når inden ferien op på 75 km.

Week-end's og almindelige søndagsture har der været en del af, bl. a. en week-end med »forbryderjagt«, der strakte sig fra Sandved over Gunderslevholm, hvor der overnattedes i en stakhjælm, til Glumsø, hvor forbryderne fandt deres endeligt. Desuden afholdes der regelmæssigt et månedligt tropsmøde.

Af foretagender med andre spejdere har troppen deltaget i det Sct. Georgsløb, som afholdes for alle spejdere i Næstved og opnåede der ganske hæderlige placeringer. Desuden gennemførtes en week-end med de to gule spejdertroppe i Næstved. Den årlige tur med Sorøspejderne finder i år først sted i august.

Kim Leschly, Kay Skovgaard-Petersen og Bent Ebbensgaard Andersen udnævntes i december til tropsassistenter.

Troppens medlemstal er 40. *M. J.*

Fra det forløbne år

1964:

13. august: Skoleåret begynder. I sommerens løb er foretaget en modernisering af 1. og 2. real på Museumsbygningen, hvorved der bl. a. er indrettet en lærerlejlighed på hver etage, så at der nu er to afdelinger i denne bygning.

14. august: Ved morgensang bød rektor velkommen til adjunkt Mads Nielsen. Skolens anden nye lærer, adjunkt Gert Olsen (student fra Herlufsholm 1953) kom først tilbage fra et studieår i U. S. A. d. 17.

17.–19. august: II g. m. fra Vestre Borgerdyd skole var indkvarteret på »Sus«. Klassen foretog forskellige ekskursioner under ledelse af rektor Hellner (tidligere lærer på skolen) og lektor Lomholt-Thomsen.

19. august: Undervisningsinspektør Rikard Frederiksen og professor Jan Kobbernagel studerer skolens sproglaboratorium.

29. august: Fugleskydning. Store fuglekonge blev Lars Malver, III g., lille fuglekonge Ole Michaelsen, 1. real.

31. august–3.sept.: II g. på ekskursion til Bornholm med lektor Degenkolw og lektor Levinsen.

30. sept.–1. okt.: Rektor Emmertsen, Vejle, følger undervisningen på sproglaboratoriet.

5. okt.: Rektor Rosholm, Odense, studerer sproglaboratoriet.

5. okt.: Foredrag af lektor fru Vibeke Bjernum om læsemetoder.

16. okt.: Lektor Harmer overværer undervisning i dansk.

9. nov.: Koncert ved pianisten Niels Viggo Bentzon.

11. nov.: Vildtaften. Foredrag af borgmester Erhard Jacobsen om politikerne og deres arbejde.

18. nov.: Film ved Jens Bjerre: O'Kung, Afrikas sidste urfolk.

28. nov.: Skolekomedie og bal. Disciple fra II g spillede Mordet i Katedralen, instrueret af adjunkt Mads Nielsen, bistået af adjunkt Fischer Hansen. Skuespillet blev opført i kirken.

4. dec.: Lektor Egil Kristensen overværer undervisning i geografi.

1965:

14. jan.: Højesteretspræsident Kaarsberg taler i kirken Trollemorgen. Ved ballet om aftenen repræsenterede læge Høegh-Guldberg Herlovianersamfundet.

5. februar: Stud. med. Fischer Hansen taler om uddannelsesproblemer.

9. februar: Erhvervsvejledning ved studerende og erhvervsvejlederen i Næstved.

17. marts: Middag med gåsesteg. Efter en lille pause talte professor, dr. Billeskov-Jansen (student fra skolen 1926) om modernisme i litteraturen ude og hjemme.

3. april: Koncert med efterfølgende bal.

11. april: Konfirmation af disciple fra 1. real.

29. april: Lektor Flemming Olesen overværer undervisningen i fransk.

30. april: Professor, dr. jur. van Eyben taler om retsopgøret i Danmark efter besættelsesårene.

Skolen er meget taknemlig for den venlighed, vi har mødt rundt om på ekskursioner og takker for forskellige gaver til bibliotek og samlinger.

Stipendier og præmier

Skolen har til sin rådighed nogle legater og stipendier. Medens legaterne tildeles uden ansøgning, må der søges om stipendierne. Blanketter rekvireres fra rektor og indsendes til denne i udfyldt stand inden 1. juni 1965. Kun ansøgninger i denne form kan komme i betragtning.

Forudsætningen for tildeling af stipendium er, at pågældende discipel ved dygtighed, flid og loyalitet over for skolen gør sig fortjent hertil, samt at der i hans økonomiske forhold findes begrundelse for understøttelse. Tildelingen af stipendium gælder kun for et år ad gangen, og da disciplene stadig skifter, og de enkelte hjems økonomiske kår kan forandres fra år til år, kan en automatisk fornyelse ikke forventes, selv om den pågældende discipels forhold er uforandrede; derfor må ny ansøgning fremsendes hvert år som ovenfor angivet.

Foruden legatmidler for nuværende disciple råder skolen over nedennævnte stipendier for gl. Herlovianere:

Stiftelsens Universitetsstipendium og Det grevelige Moltkeske Universitetsstipendium, tildeles uden ansøgning.

Nic. H. Knudtzons Rejsestipendielegat for Herlovianere og Gehejmeråd Halls mindelegat, tildeles efter ansøgning stilet til forstanderen og indsendes til rektor inden 15. december.

De Meyerske Eksamenspræmier 1964 tildeltes Niels Erik Ceplitis, II g og Hassan Aref, 1. real.

Den gamle Rektors Legat for 1964 tildeltes Martin Møller.

Det grevelige Moltkeske Universitetsstipendium for 1964 tildeltes Wilh. Mule Malling.

Stiftelsens Universitetsstipendium tildeltes Jørgen Ole Hansen.

Geheimeråd Halls mindelegat 1965 tildeltes Henrik Larsen.

Fra Egmont H. Petersens Fond har skolen modtaget to legatportioner á 2500 kr. De er efter Fondens henstilling givet til to disciple, hvis mødre er enligtstillede.

Årets arbejde

Religion.

III gs+III gma *(Andreas Larsen):* Kristendom og humanisme. Indre mission og grundtvigianisme. Religionspsykologi. Luther og Erasmus Rotterdamus.

III gmb *(Normann Jørgensen):* Den katolske kirke efter Bay og Busch: Den romersk-katolske kirke. – Indiske religioner. – De kirkelige retninger.

II gs *(Normann Jørgensen):* N.T.'s tilblivelseshistorie efter Bertelsen og Mosbech: Træk af N.T.'s tilblivelseshistorie. – De store sekter efter Neiiendam: Hvem tror hvad?

II gm *(Andreas Larsen):* S. Kierkegaard: Enten – eller. – S. Kierkegaard: Frygt og bæven. Den etiske suspension hos S. Kierkegaard og Jacob Knudsen. Den religiøse autoritet belyst ud fra tænkeres og digteres behandling af emnet. Katolicisme og protestantisme.

I gs *(Normann Jørgensen):* Primitiv religion, de store byreligioner og jødedommen. 1) Gammel Testamente. 2) Søren Holm: Religionerne + 3) Religionshistoriske tekster.

I gm *(Andreas Larsen):* Jødedommen i det gamle testamente. Forsynstro og fatalisme. Det onde i tilværelsen. Det onde i mennesket. Job og Prædikeren. S. Kierkegaard: Enten – eller.

3. real *(Normann Jørgensen):* G. Tolderlund-Hansen: Religioner og kirker.

1. real *(Krarup-Hansen):* Konfirmationsforberedelse.

7. klasse *(Normann Jørgensen):* Bentzen, Glahn og Frigast-Hansen: Jesus og hans apostle.

6. klasse *(Normann Jørgensen):* Bentzen, Glahn og Frigast-Hansen: Israels folk.

Dansk.

III gs + III gma *(Fischer Hansen):* Falkenstjerne: Håndbog i dansk litteratur. III. Hovedværker: Et dukkehjem. Borgmester Hoeck og hustru. Han sidder ved smeltediglen. Ferlov, Møller og Tolderlund-Hansen: Svensk og norsk litteratur. Kabell: Faser af dansk digtning.

Til eksamen opgives: En Landsbydegns Dagbog. Hakon Jarl. Borgmester Hoeck. Tekster: Falkenstj. I: Helge og Sigrun. Valdemar og Tove. Torbens datter. Hexaëmeron. Mor. Tanker. Her vil ties. Den kedsom vinter. Ode til sjælen. Ode til min Moltke. Våren. Manheim. Hakon Jarls død. Simon Peder. Strandbakken ved Egeløkke. Jyllands pris. Falkenstj. II: Bekendelse. Licentiaten. Kritik over Vær. Posthuset i Hirschholm. Tidlig skilsmisse. Adams bryllup. En jøde. Kejserens nye Klæder. Klokken. Falkenstj. III: Indl. til hovedstr. Arabesk. Eng. socialister. Ørneflugt. Frøknen. Buddha. Røg. Kirstens sidste rejse. På Memphis st. Fiskerne. Løgneren. Sejdmændene på Skratteskær. Svensk: Ett drömspel. Du måste värja. Brev från en oljare. Skaldens morgonpsalm. Tal vid jubelfesten 1817. Till de folkhemska. Fredman 58. Det går an. Ormen. En kopp te. Kejsarn av P. En olycksdag. Norsk: Sneskavlen brast. Nederlaget. Menneskenes lodd.

III gmb *(Juel Møller):* 2 hovedværker. Tekstprøver efter Falkenstjerne. Litteraturhistorie (Jensenius) fra Brandes til nutiden. Sproglig orientering efter Ottar Jensen. Svensk og norsk efter Ferlov, Møller og Tolderlund. 9 stile.

Til eksamen opgives: En dansk students eventyr. Den gamle præst. Gengangere. Tekster: Hagbard og Signe. Den højes ord. Trymskvide. Sønnetabet I. Havbor og Signelil. Tor af Havsgård. Erik Klippings drab. Niels Ebbesen. Ebbe Skammelsen. Visitatsbog II. Saxos fortale. Hver har sin skæbne. Paars I. Om mig selv. Stubs aria. Rungsteds lyksaligheder. Arendse. Guldhornene. Hakon Jarls død. Morgenvandring. Frodes død. Strandbakken v. Egelykke. I kveld. Af Vald. d. Store. Bekiendelse. Kunstneren mellem oprørerne. Æstetisk moral. Posthuset. Tidlig skilsmisse. Sielland. Klokken. Adam tager sit parti. Maser. Af Hovedstrømninger. Af Fru Marie Grubbe. To verdener. Ørneflugt. Johs. Jørg. Bekendelse Stuckenberg bekendelse (indledn. + VII). Kirstens sidste rejse. Graven i sne. Morgen. De blå undulater. Hvorledes jeg blev digter.

Svensk: Av »Minnen«. Odalbonden. Resa til Köpenhamn. Epilog v. Magisterpromotionen. Af idyll och epigram. Landshövdingen. Dressyren begynner. Fröding (ca. 11ns). Fridolins lustgård. Det rätta barnasinnet. – Norsk: Dei gamla fjelli. Af Ferdaminni. Sneskavlen brast. Af meneskenes lodd. De beste.

II gs *(Fischer Hansen):* Falkenstjerne: Håndbog i dansk litteratur I og II (1800–1870). Hovedværker: En landsbydegns dagbog. Anna Sophie Hedvig. Nederlaget. Han sidder ved Smeltediglen. Fiskerne. Kritisk Revy. Gäst hos verkligheten. Månedslæsning: Den gale præst. Rudnicki: Gyldne vinduer. Dürrenmatt: Teaterproblemer. Dobbeltgængeren. Sartre: Kvalme. Knut Svortdal: Stilskrivning og logikk. Aage Kabell: Faser af dansk digtning. Elevforedrag bl. a. over Fiskerne og Pär Lagerkvists forfatterskab.

II gm *(Fischer Hansen):* Som II gs.

I gs *(Mads Nielsen):* Tekstprøver af dansk litteratur fra oldtiden til 1800 (Falkenstjerne) samt af verdenslitteraturen fra samme tidsrum (udvalg v. Hans Mølbjerg). Hovedværker: Gunlaugs saga; Holberg: Erasmus Montanus; Shakespeare: Romeo og Julie. Munk: Ordet. – Månedslæsning: Gregor: Broen; Paludan: Fugle omkring fyret; Munk: Før Cannae; Wied: Livsens ondskab; Greene: Magten og æren; Udvalgte tekster fra Nyere dansk litteratur, Folkehøjskolens læsebog. – Stilskrivning, som grundbog er benyttet Knut Svortdal: Stilskrivning og logikk.

I gm *(Mads Nielsen):* Som I gs, bortset fra månedslæsning: Udvalgte tekster fra Nyere dansk litteratur, Folkehøjskolens læsebog; Sarvig: De sovende; Golding: Fluernes herre; Dostojevski: Raskolnikov; Hesse: Under hjulet.

3. real *(Juel Møller):* Tekster efter Handberg, Møller og Ramløv. 2 hovedværker. 16 stile. Til eksamen opgives: Roden. Indenskærs sejlads. D'herr. dommere. Henrettelsen. Af »Marianne«. Livsens ondskab. Irene Holm. Af Marie Grubbe. Adams bryllup. Min

kusine. Morgenvandring. Ebbe Skammelsen. Jul i Sacksenhausen. Skägget. – Værker: Kirk: Fiskerne. Egill Skallagrimssons saga.

2. real *(Fischer Hansen):* Handberg, Møller, Ramløv: Dansk digtning II. Kirk: Fiskerne. Leif Busk: Sproglig forståelse. Leif Busk: Opgaver i skr. dansk.
1. real *(Mads Nielsen):* Litteraturprøver fra Dansk Digtning I (Handberg, Møller og Ramløv), norsk og svensk efter samme udvalg. Som grundbog i sproglig forståelse er benyttet: Leif Busk: Sproglig forståelse. – Kursorisk litteraturlæsning: Dinesen: Babettes Gæstebud; Huxley: Fagre nye verden. – Skriftlig dansk: ugentlige opgaver i diktat, billedstil eller referatstil samt enkelte friere opgaver.
7. klasse *(John Riis):* Hermansen & Jensen: Vi læser, 7. kl., i uddrag. Bruun & Brüel: Dansk sproglære, 6. og 7. kl., nr. 28–64. Kjeld Hansen: Vort danske sprog, opgavebogen.
6. klasse *(Mads Nielsen):* Læsebogssystem: Hermansen & Jensen: Vi læser, 6. kl. Skriftlig dansk og sproglære: Bruun og Brüel: Dansk sproglære. Kjeld Hansen: Vort danske sprog – opgavebogen.

Engelsk:

III gs *(Helge Schwarz):* Shakespeare: Julius Caesar, Two Centuries of Eng. Poetry. Waint: Hurry On Down.
Opgivelser til studentereksamen, IIIg ns. 1965:
Julius Caesar: I, 2. og III, 1 + 2. Two Centuries of English Poetry: pp. 6-7, 10-11, 17-18, 32-36, 42-47, 56-58, 73, 79-81, 129-130, 131-133, 140-142, 149-150, 153-155, 162-163. – Death of a Salesmann: pp. 66-86, 110-ud. – The Dickens Reader: pp. 20-32, 74 m.-86 m. – Aspects of British Life and Thought: pp. 18-28, 55-61. – 7 British Short Stories: pp. 27-39.

II gm *(Henry Andersen):* Kjeldsen & Dahlmann-Hansen, Facts & Fiction I. – Kjeldsen: 7 British Short Stories. – Golding: Lord of the Flies (Penguin).

II gs *(Rektor):* The Dickens Reader. Ved Vilh. Stigaard. Shaw: Arms and the Man. Ved Oscar Nielsen. Shakespeare: Julius Cæsar. Ved Skovgaard. Extracts from four modern writers. Ved Hunosøe og Mouritsen. Herløvs grammatik; Briers stiløvelser og studentereksamens oversættelser.

Igs *(Henry Andersen):* To Start You Talking (Schultz). A Modern English Omnibus. Tennessee Williams, The Glass Menagerie (Gad). Briers stiløvelser.

I gm *(Helge Schwarz):* The Murder of Roger Ackroyd. Facts and Fiction I. Orwell: Animal Farm. Båndøvelser.

3. real *(Helge Schwarz):* English of Today V. Steinbeck: The Pearl. Opgivelser til realeksamen, 3. r. 1965.

English of Today, V: pp. 7-17, 39-52, 76-85, 105-112, 121-127. John Steinbeck: The Pearl, kapitel 1, 2 og 6 (ekstensivt).

2. real *(Helge Schwarz):* English of Today IV. The 39 Steps.

1. real *(John Riis):* Ring Hansen & Mouridsen: English of Today III. En del af året sproglaboratorie-øvelser og arbejde med skoleradioens serie »The Barton Family«. Indledende øvelser i skriftlig engelsk.

7. klasse *(Henry Andersen):* English of Today II. Longmans' Simplified English Series. Skoleradio.

6. klasse *(Mads Nielsen):* Lærebogssystemet: Ring Hansen og Mouridsen: English of Today I. En del af året er undervisningen gennemført i sproglaboratoriet.

Tysk.

III gs *(Wohlfahrt Andersen):* Goethe: Faust (Hendriksen, 2. opl.). Schiller: Maria Stuart (Hendriksen, 2. opl.). 100 deutsche Gedichte (Gad, 2. Ausg.). Deutsche Poesie (Hertig, 2. opl.). Kulturgeschichtl. Lesestücke (Ring Hansen, 4. op.). Bertolt Brecht: Leben des Galilei (Suhrkamp). Karl Jaspers: Lebensfragen der deutschen Politik (dtv), Freiheit und Wiedervereinigung. – B: Dürrenmatt: Der Richter und sein Henker (Fischer Bücherei). Neuere deutsche Erzähler (Ring Hansen, 1. opl.). Böll: Die Spurlosen (Hans Bredow-Institut, Hamburg 1958). Zuckmayer: Des Teufels General (Fischer Schulausgeben).

Eksamensopgivelser: Goethe: Faust (Hendriksen, 2. opl.) 1-32, 354-517, 1530-1711, 2865-3072, 4405-4614. Schiller: Maria Stuart II: 6-9, III: 4, IV:9-10, V: 7. (Hendriksen, 2. opl.). 100 d. Gedichte (Gad, 2. Ausg.) p. 9-12, 50-55. Deutsche Poesie (Hertig, 2. udg.) IV: 1 – V: 2, 3, 5, 6, 7, 16, 19, 25. – VI: 2, 3, 6. Brecht: Galilei (Suhrkamp) Bild 7, 8, 13, 14. Karl Jaspers: Lebensfragen der deutschen Politik, p. 181-192 (dtv). Kulturg. Lesestücke (Ring Hansen, 4. opl.), stk. 2.

II gs *(Wohlfahrt Andersen):* Ring Hansen og Stærmose: Kulturgeschichtliche Lesestücke 1-4. Dürrenmatt: Der Besuch der alten Dame. Schiller: Maria Stuart. Schiller: Digte. Lessing: Ringparabel. Wiechert: Wälder und Menschen.

I gs *(Fischer Hansen):* Inge Scholl: Die weisse Rose. Hoerschelmann: Schiff Esperanza. H. Ring Hansen: Neuere deutsche Erzähler. Von Langemarck nach Stalingrad mosaik 15. Sigtryggsson og Rossen: Deutsche Grammatik. Tyske realeksamensopgaver 2. Vier mal eins 2. Stiløvelse i forbindelse med de læste tekster.

I gm *(Wohlfahrt Andersen):* Ring Hansen: Neuere deutsche Erzähler. Remarque: Im Westen nichts Neues. Dürrenmatt: Der Besuch der alten Dame. Lessing: Ringparabel. Skoleradio: Auf den Halligen. Skoleradio: Moderne Novellen. Skoleradio: Dr. Murkes gesammeltes Schweiz.

3. real *(Fischer Hansen):* Else Byrith og A. Rossen: Deutsch lesen und lernen IV. – Til eksamen opgives: 7, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 25, 28, 31, 32.
2. real *(Wohlfahrt Andersen):* Rossen og Byrith: Deutsch lesen und lernen III.
1. real *(Wohlfahrt Andersen):* Rossen og Byrith: Deutsch lesen und lernen II.
7. klasse *(Fischer Hansen):* Else Byrith og A. Rossen: Deutsch lesen und lernen I.

Fransk.

III gs + III gma *(Henry Andersen):* Camus: L' Etranger. Heurlin: Pour comprendre la France. Sartre: Les Jeux sont faits. Svanholt & Troensegaard: Textes Français, 2. udg. Bruun & Roskjær: La France occupée et delivrée.
III gmb *(Helge Schwarz):* Camus: L' Etranger. Gide: La Symphonie Pastorale. Textes Français v. Troensegaard og Svanholt.
II gs *(Henry Andersen):* Mauger: Langue et Civilisation. Françoises. Images de Jean Mermoz (lire et Savoir). Laugesen: Lectures Faciles. – Regelmæssige fonetiske, grammatiske o. a. øvelser i sproglaboratoriet.
II gm *(Helge Schwarz):* Laugesen: Lectures Faciles + bånd.
I gs *(Helge Schwarz):* Mauger: Langue et Civilisation I + båndøvelser med tests.
I gm *(Henry Andersen):* Bruun & Roskjær: Ny fransk for begyndere. Regelmæssigt arbejde i laboratoriet.
3. real *(John Riis):* Bruun, Holst-Jensen & Roskjær: Elementært fransk: 40 normalsider. – Øvelser med fonetik, udtale og enkle sprogmønstre på sproglaboratoriet.

Latin.

III gs *(Illum):* L. Høeg: Cæsar og andre forfattere. L. Høeg: Ciceros taler. Skovklosters stiftelsesbrev af 1135. Erik Lams gavebrev af 1140. – Til eksamen opgives: Af Cæsar o. a. forf.: 4. bog af Gallerkrigen. Ciceros brevveksling 1 og 21. Af Cicero's taler: Catilina 1, Sext. Rosc. kap. 39-65. Verres kap. 60 (linie 28-68). Skovklosters stiftelsesbrev.
II gs *(Normann Jørgensen):* L. Høeg: Ciceros taler. Pro Roscio 1-36. In Catilinam I+III. In Verrem IV, 1-16.
I gs *(Illum):* L. Høeg: Cæsar og andre forf.: Gallerkrigens 3. og 4. bog. Kragelund: Latinsk sproglære.
2. real *(Normann Jørgensen):* Kr. Mikkelsen: Latinsk læsebog, s. 1-48. – Til eksamen I–XXXII.

Oldtidskundskab.

III gs + III gma *(Normann Jørgensen):* Platon: Apologien + Kriton (v. Foss og Krarup). A. Kragelund: Græske kunstværker. Bruhn og Hjortsøe: Klassisk kunst.

Til eksamen: Iliaden (Wilster v. Kragelund). I sang, II sang v. 1-485 og VI sang v. 66-529. Græske historikere (v. Kragelund) s. 46-79. Platon: Apologi + Kriton (v. Foss og Krarup). Aichylos: Agamemnon (v. Krarup og K. Nielsen). – Af kunsthistorien: Kretisk-mykensk kunst. Geometrisk stil. Apollon fra Tenea. Vognstyreren. Discoskasteren. Spydbæreren. Hermes m. Dionysosbarnet. Døende Galler. Laokoon-gruppen. Olympia. Akropolis.

III gmb *(Normann Jørgensen):* Som III s + III ma.

II gs *(Normann Jørgensen):* Euripides: Medea (v. Garff og Hjortsø). Aisckylos: Agamemnon (v. Krarup og Karl Nielsen).

II gm *(Rektor):* Sofokles: Antigone (Niels Møller). Græske historikere (v. Kragelund). Kunsthistorie efter Kragelund samt Bruhn og Hjortsøe.

I gm *(Rektor):* Uddrag af Odyssé efter Fox Maule og Hjortsø, af Iliade efter Kragelund. Græske historikere (påbegyndt). Hertigs mytologi.

I gs *(Normann Jørgensen):* Homers Odyssé (v. Fox Maule og Hjortsøe). I og IV sang. Homers Iliade (v. Kragelund). I, II og VI sang. Græske historikere (v. Kragelund) s. 9-27 + s. 46-79.

Historie.

III gs + III gma *(Levinsen):* Munch: Verdenshist. IV. Kierkegaard-Winding: Nordens Historie. Kierkegaard – Lomholt Thomsen – Winding: Danmark i dag. Andrup m. fl.: Billede til Danmarks hist. Bøgebjerg, Elmelund: Kilder til mellemkrigstidens hist.

Til eksamen opgives: Munch I: Grækenland. Munch II: De ny middelalderlige stater 750-1300. Munch III: Kirkestriden i Tyskland-England 1485. Nordens hist.: 1050-reformationen. Munch IV: England, Frankrig, Italien, Tyskland 1815-1914. Verdenshistorien 1914-1939. Danmarks hist. 1814-1939. Danmark i dag: Befolkning, borgerrettigheder, pligter, folkestyrets opbygning, lov og ret, skatter. Speciale: Tysklands oprustning. Østrig Czekoslovakiet.

III gmb *(Illum):* Verdenshistorie, Nordens historie og samfundslære: som ns.

Følgende billeder og tekster opgives til eksamen: Billeder: Danmarks hist. i billeder 145-49, 163, 205, 230, 231, 284, 291. Nordens hist. (3. udg.) s. 37, 89 og 202. Tekster: Müller: Tekster til Danmarks hist. IV s. 20-24, 33-37, 39-49.

II gs *(Rektor):* Munchs Verdenshistorie II. Ved Hans Otto Jensen,

Jørgen Steining og Aksel Strehle. Kierkegaard og Winding: Nordens Historie I; fra Unionstiden.

II gm *(Levinsen):* Munch: Verdenshistorie 2. Kierkegaard og Winding: Nordens historie I. Kierkegaard og Winding: Danmark i dag. Ørberg: Fra jernbyrd til retsplejelov.

I gs *(Levinsen):* Munch: Verdenshist. I. Kierkegaard og Winding: Nordens hist. I. Plinius brevveksling. Bjernum: Kilde til vikingetidens hist.

I gm *(Illum):* Som ns.

3. real *(Levinsen):* Kierkegaard og Winding: Danmark siden 1901. Kierkegaard, Lomholt Thomsen, Winding: Borger og samfund.
Til eksamen opgives: Da. siden 1901, s. 29-85. Tyskland, Italien, Rusland efter 1. verdenskrig. Borger og samfund, s. 57-102, 105-118, 136-143.

2. real *(Levinsen):* Kierkegaard – Lomholt – Thomsen: Fra Opdagelserne til Folkenes Forbund.

1. real *(Levinsen):* Kierkegaard – Lomholt – Thomsen: Fra oldtid og middelalder.

7. kl. *(Rektor):* Afsnit af Mogens Møller: Vi lærer historie.

6. kl. *(Rektor):* Afsnit af Mogens Møller: Vi lærer historie.

Geografi.

II gs *(Degenkolw):* Martin O. Nielsen, Carl Tscherning: Geografi for sprogligt Gymnasium.

II gm *(Degenkolw):* Wienberg Rasmussen, Henning Sørensen, Asger Bertelsen og Jørgen Espensen: Geologi. Steen B. Bëcher, Tyge W. Bøcher, Alf Kilerich: Geografi I ÷ side 9-20, ÷ side 90-106. Kristian Antonsen, Steen B. Böcher: Geografi II: Forfra til side 58. Statistisk Årbog. Canada official handbook 1962.

I gs *(Degenkolw):* Martin O. Nielsen, Carl Tscherning: Geografi for sprogligt Gymnasium: Forfra til side 88.

Igm *(Degenkolw):* Wienberg Rasmussen, Henning Sørensen, Asger Bertelsen og Jørgen Espensen: Geologi. 2. oplag.

3. real: *(Degenkolw):* Werner Larsen, Aage Aagesen og Axel Schou: Geografi for 3. real. Middelhavslandene og den nære Orient.

2. real *(Degenkolw):* Poul Holm Joensen: Geografi for mellemskolen: Danmark. Werner Larsen og Aage Aagesen: Geografi for 2. real.
Til eksamen: Geografi for 2. real.

1. real*(John Riis):* Larsen & Rentsch: Geografi for 1. real. Atlas.

7. kl. *(John Riis):* Holm Joensen: Jorden rundt, s. 60–240. I forbindelse med forsøg på gruppearbejde om emnet USA: USA, dets natur og udvikling m. fl.

6. kl. *(Degenkolw):* Poul Holm Joensen: Jorden rundt. Forfra til side 90.

Biologi.

III gs *(Degenkolw):* A. Krogh: Fysiologi (15. udg.) – K. Simonsen: Biologi (udg. 11).

Til eksamen: det læste stof med enkelte overspringelser.

III gm *(Degenkolw):* A. Krogh: Fysiologi (15. udg.) – K. Simonsen: Biologi (12. udg.)

Til eksamen: det læste stof med enkelte overspringelser.

3. real *(Degenkolw):* V. K. Abrahamsen og K. M. Pedersen: Biologi for real 3.

Til eksamen: det læste stof med enkelte overspringelser.

2. real *(Degenkolw):* V. K. Abrahamsen og K. M. Pedersen: Biologi for real 2: Kårene og Havet.

Til eksamen: det læste stof.

1. real *(Degenkolw):* V. K. Abrahamsen og K. M. Pedersen: Biologi for real 1: Skoven.

Til eksamen: det læste stof.

7. kl. *(Degenkolw):* Poul Holm Joensen: Naturhistoriebog for 7. Fra side 33 bogen ud.

Til eksamen: det læste stof.

6. kl. *(Degenkolw):* Poul Holm Joensen: Naturhistoriebog for 6.

Fysik og Kemi.

III gm *(Borelli-Møller):* J. K. Eriksen og Søren Sikjær. Fysik for gymnasiet 3. udg. I: S. 7–42. – Fysik for gymnasiet 3. udg. II: S. 5–24, 43–70, 85–96, 100–109. – Fysik for gymnasiet 3. udg. III: S. 5-77. – Eriksen og Pedersen: Astronomi 4. udg.: S. 9–14, 21–27, 32–39, 49–57.

Øvelser: 1) elektrokemisk ækvivalent. 2) modstanden i glødetråde. 3) Wheatstones bro. 4) elements konstanter. 5) kompensations metode. 6) mikroskop. 7) alkohols massefylde. 8) varmeenhedens mekaniske ækvivalent. 9) elastiske svingninger. 10) penduler. 11) lydens hastighed, 12) Joules lov. 13) frekvens måling. 14) måling af gitterkonstanter. 15) Spektralanalyser.

E. Rancke Madsen: Lærebog i Kemi, 3 udg.

Til eksamen opgives: S. 14–25, 41–58, 75–88, 93–103, 116–122, 127–135, 142–183, 202–207, 212–219.

II gm *(Gert Olsen):* Fysik og astronomi: F. Andersen, O. Bostrup, E. Halkjær og K. G. Hansen. – Fysik 2 for gymnasiet. A1Udgave plus 16 udvalgte øvelser. – Kemi: Rancke Madsen: Lærebog i Kemi. 7. udgave, s. 78–161 og 212–231.

I gm *(Gert Olsen):* Fysik: F. Andersen, O. Bostrup, E. Halkjær og K. G. Hansen. Fysik 1 for gymnasiet, plus 22 udvalgte øvelser. – Kemi: Rancke Madsen: Lærebog i Kemi. 7. udgave, s. 1–77.

3. real *(Borelli-Møller):* F. Hjerting, F. Andersen og H. Voldby: Den ny Naturlære 3.

2. real *(Gert Olsen):* Fysik: F. Hjerting, F. Andersen og H. Voldby. Den nye Naturlære 2. S. 88–235.
1. real *(Gert Olsen):* Fysik: F. Hjerting, F. Andersen og H. Voldby: Den ny Naturlære 2. S. 7–87.
7. kl. *(Gert Olsen):* Fysik: F. Hjerting, F. Andersen og H. Voldby: Den ny Naturlære 1. S. 108–164.
6. kl. *(Gert Olsen):* Fysik: F. Hjerting, F. Andersen og H. Voldby: Den ny Naturlære 1. S. 7–107.

Studieture.

1964:

15. maj: III m til Dansk Galoche- og Gummifabrik i Køge, A/S Hellesens, København og General Motors International, København.
12. november: Maglemølle Papirfabrik.
19. november: Næstved Tidende.
26. november: Ulrichs Metalstøberi og Kählers Keramik, Næstved.

Matematik.

III gm *(Mogens Jensen):* Juul og Rønnau: Matematik for gymnasiet I, II og III.
Til eksamen opgives: Bog I: s. 16–24, 46–63, 107–127, 138–187. Bog II: s. 30–119, 128–134, 148–185. Bog III: s 44–58, 95–137.
II gs *(Mogens Jensen):* P. Mogensen: Matematisk orientering II.
Til eksamen opgives: Bog I: §§ 6–31, 40–54, 59–62. Bog II: §§ 1–8, 16–29, 33–34, 36–37, 39.
II gm *(Mogens Jensen):* Kristensen og Rindung: Matematik I fra s. 319. Matematik II.
I gs *(Mogens Jensen):* P. Mogensen: Matematisk orientering I.
I gm *(Mogens Jensen):* Kristensen og Rindung: Matematik I.
3. real *(Gert Olsen):* C. C. Andersen, S. A. Bo, Gunner Nielsen og J. Damgård Sørensen: Realskolens regning og matematik, 3. realklasse. – Som valgfrit emne opgives: »Sandsynlighedsregning«. – Axel Nygård og B. Risan Pedersen: Emnelæsning i matematik 1 for realklasse, s. 1–32.
2. real *(Illum):* C. C. Andersen m. fl.: Realskolens regning og matematik (1. og 2. realkl.) – A. Lomholt: Matematiske opgaver E. – Oddershede og H. Pedersen: Kvadrat og rentetabel.
1. real *(Mogens Jensen):* C. C. Andersen, Bo, m. fl.: Realskolens regning og matematik til s. 120. – C. C. Andersen, Bo, m. fl.: Geometri til s. 50.
7. kl. *(John Riis):* Andersen, Bo, Nielsen og Damgaard Sørensen: Hovedskolens regnebog 7. – Lindeskov Hansen: Det grønne hæfte. – Andersen, Bo, Nielsen og Damgaard Sørensen: Hovedskolens geometri for 7. skoleår.
6. kl. *(Illum):* C. C. Andersen m. fl.: Hovedskolens regnebog 6.

Skrivning.

1. real *(John Riis):* Bisgård & Nielsen: Skrivning 1. real. Diverse blanketter.
7. kl. *(John Riis):* Pedersen & Thomsen: Skrivebog 9. Pr. Jørgensen: Konturskrift, hft. 7. Diverse blanketter.
6. kl. *(John Riis):* Pedersen & Thomsen: Skrivebog 8. Pr. Jørgensen: Konturskrift, hft. 6.

Formning.

1. real *(John Riis):* Forsøg på at fremme forståelsen af billedet som et udtryksmiddel og videre udvikling af færdigheder inden for den stærkt begrænsede skala, vi kan træne: vandfarve, oliekridt, kul og tusch (skrabetenik).
7. kl. *(Wohlfahrt Andersen):* Der er tilstræbt individuel undervisning med vægten lagt på elevernes frie udfoldelse.
6. kl. *John Riis):* Forsøg på gennem eksperiment selv at opdage de muligheder og krav, materialet og teknik rummer, først og fremmest i arbejder med papmaché, papirsløjd, bølgepaprelief, kul og oliekridt; nogle få også vandfarve.

Sang og musik.

6. kl., 7. kl. og 1. real *(Andreas Larsen):* Rytmer, intervaller, enstemmig sang og koncertforberedelse.

Gymnasiet: For alle: Musikhistorisk orientering med praktiske demonstrationer fra middelalderen til vore dage. For sangbegavede: Deltagelse i forberedelse af kantater og koncerter.

Klaverundervisning ydes til ca. 24 disciple. Anden musikundervisning søges skaffet til veje, hvor der findes mulighed derfor.

Gymnastik og sport

(H. Wohlfahrt Andersen, Bj. Normann Jørgensen, C. Levinsen).

Der er blevet undervist i fodbold, håndbold, volleybold, atletik og gymnastik. I gymnastik har vi lagt særlig vægt på redskabsgymnastik.

Fritidssporten

I udendørssæsonen har eleverne fået undervisning i fodbold, håndbold og atletik. Fodbold har været ledet af N. J. og W.A., atletik af Lev. Der er blevet arrangeret træningskampe, dels klassekampe, dels kampe med andre skoler.

I indendørssæsonen er i H. G.-hallen blevet spillet håndbold (ledet af M. J.). Der har været ekstratræning i gymnastik (ledet af N. J. og Lev.).

Desuden har eleverne haft lejlighed til at dyrke fægtning (under ledelse af prml. Maibøll og overfenrik Engsbye).

»Sprikken« (sportsrubrikken) har refereret alle sportskampe. Redaktør: Henrik Muusfeldt, III m.

Atletik.

Atletikmedhjælper: Peder Würgler Hansen, III g ma.

5. maj-stævnet afholdtes for 11. gang. Vindere:
Gruppe I: E. Svarre.
Gruppe II: Lars Joh. Skjerbæk.
Gruppe III: Ole Riis.
Gruppe IV: Jens Normann Jørgensen.

6. og 7. klasses forårsstævne mellem Haslev og Herlufsholm afholdtes for første gang. De små klasser har ikke lejlighed til at deltage i regionsstævnet. Vi håber, at det omtalte forårsstævne kan yde erstatning herfor.

Herlufsholm har haft en ret ringe tilslutning til S. A. F.s stævner, som ofte ligger i rejse-week-ends eller ferier – og undertiden falder sammen med vore egne trænings-arrangementer efter sommerferien.

Efter ferien har der i lighed med tidligere år været afholdt udtagelsesstævner og træningsstævner.

»Kostskolernes træningsstævne« (Haslev, Sorø, Stenhus og Herlufsholm), afholdes før selve regionsstævnet efter dettes regler. (Herlufsh. 69,5 p., Haslev 69 p., Sorø 53 p., Stenhus 45 p.). Gymnastiklærerne ved Sorø Akademi udsatte til dette stævne en vandrepokal – Gl. Hellerup deltog i år i træningsstævnet.

Regionsstævnet afholdtes i Nykøbing. Herlufsholm vandt det samlede stævne og deltog derpå i finalestævnet i Aalborg med grp. I, og blev nr. 3. Inden afslutningen af atletiksæsonen afholdtes det traditionelle »stangspringstævne« med Sorø. Sorø: 14,80 m sammenlagt. Herlufsholm: 14,10.

Tildeling af idrætsmærker.

Gøyeskjoldet: E. Svarre.

Sølvskjoldet: Henrik Muusfeldt, Rasmus Møller, Klaus Eggert Hansen, Per Pontoppidan Møller, Lars Jørgensen, Lars Joh. Skjerbek, Gert Cortzen, Søren Tuxen, Jesper Ryberg.

Bronzeskjoldet: Frederik Crone, Claus Højlund Rasmussen, Mikael Lund, Bent Vase, Sv. Aage Lydehøj, Jan M. Steenberger, Carsten Lassen, Ole Riis, Mads Thuesen, Venzel Hammershaimb, Hasse Clausen, Philippe Grandjean.

»Sanderpokalen« tildeltes Erik Svarre.

Skolerekorder:

Højdespring: I. Reedtz-Thott 175 cm (1942).
Længdespring: Erik Svarre 6,41 m (1963).
Stangspring: A. Schou 3,50 m (1945).
Kuglestød: J. Valentin Schmidt 14,94 m (1962).
Spydkast: P. Pedersen 58,33 m (1956).
100 m løb: E. Svarre 10,9 sek. (1963).
4×100 m stafetløb: Erik Svarre, Henrik Bencke, Arne Ravn Nielsen, Per Pontoppidan Møller 45,5 sek. (Finalestævnet 1964).

Fodbold.

Træningskampe for både mellemskolehold og skolehold er spillet med andre skoler, gl. herlovianere og H. G.

I kostskolernes pokalturnering 1963-64 opnåede Herlufsholm ialt 6 points og dermed en 2. plads.

I turneringen 1964–65 har vi foreløbig opnået 2 points.

Mellemskoleholdet har deltaget i Ekstrabladets skoleturnering, hvor det blev slået ud i 3. kamp.

I en af H. G. arrangeret indendørsturnering deltog skolen med et drengehold og to juniorhold. Alle 3 hold kom i finalen. Junior I vandt deres række.

Boldmedhjælper: K. Skovgård-Petersen.

Tildeling af idrætsmærker.

Følgende, som i forrige turnering var med til at opnå en 2 plads, har fået tildelt Trolle-skjoldet:

VII: E. Sveinbjørnsson, Mogens Rasmussen, Vilh. Petersen, E. Svarre.
VI: P. Markvardsen, Anders Jensen.
V: Per P. Møller.
3. real: Jesper Ryberg.

Alle, som har spillet på skoleholdet, får tildelt sølvmærket:
VII: Niels Krüger.
V: Jesper Hertz, Peter Egens Petersen.
3. real: Karsten Bo Sørensen.
2. real: Sv. Aage Lydehøj.

Bronzemærket er tildelt:
VI: Lars Skjerbek, H. Collet, Leif Lindskov.
V: Laurits Lydehøj.
3. real: Ivan Madsen.
2. real: I. Treschou, M. Steenberger, St. Skovgaard Petersen, N. Clausen, Lars Humle.
1. real: O. Riis, P. Jarl Hansen, M. Thuesen.

Gymnastik.

Gymnastiksæsonen er blevet afsluttet med en konkurrence mellem de elever, der har deltaget i den frivillige gymnastik. Skolemester for 1965 blev Jan Petter Sommerfeldt, III g.

På tilsvarende vis er der arrangeret en afslutning for mellemskoletrinet. Vinder blev: Per Jarl-Hansen.

Igen i år har skolen deltaget i den af gymnasieskolernes gymnastikudvalg arrangerede turnering med et hold i B-rækken. Med sejre i de 3 indledende kampe nåede holdet til finalen, hvor modstanderen igen i år var Marselisborg Gymnnasium. I år vandt Herlufsholm finalen.

Skolens to yngste klasser har haft en konkurrence med de tilsvarende klasser fra Haslev gymnasium. Herlufsholm vandt begge disse konkurrencer.

Gymnastikmærkeprøven er bestået af følgende elever:

Bronzemærket: V: Edgar Hammershaimb. C. Højlund Rasmussen, 3. real: M. Grunnet. 2. real: Ph. Grandjean, C. Lassen. 1. real: H. C. Møller, V. Hammershaimb, J. Aiken, J. Raben-Levetzau. 7. hovedklasse: C. Hover, H. Blixen-Finecke, Niels Mogensen, Jens Normann Jørgensen, J. Stærmose.

Sølvmærket: VI: H. Kastup Olesen. 2. real: P. Thisted. 1. real: Ole Riis. Mads Thuesen, Mogens Holck. 7. hovedklasse: G. Christoffersen.

Guldmærket: VI: Lars Skjerbek, Thomas Rørdam Holm, V: G. Cortzen, P. Egens Pedersen. 3. real: Jesper Ryberg. 2. real: Sv Aage Lydehøj. 1. real: P. Jarl Hansen.

Bronze.

1. Hest på langs: Vandret indvendigt overspring.
2. Hest på tværs: Overslag uden hovedstøtte.
3. Rullepude: St. hovedspring.
4. Barre: Opspring til støthængende stilling på en barrebom, vending til støthængende stilling, tre sving på strakte arme, nedspring over den ene barrebom bag hånden med bøjet hofte og bøjede knæ.
5. Reck: Modhængstående baglæns opsving med strakte knæ, forlæns nedsving med strakte knæ og bøjede arme.
6. Ringe: Strækhængende startsving og opsving til stuphængende stilling (med bøjet hofteled) – kippestilling – trækbukhængende stilling – kippestilling og sving nedad-bagud som start til omsvingsnedspring mellem ringene med hofteledsbøjning.
7. Ribben: Benopslag med samlet afsæt (knæbøjning).

Sølv.

1. Hest på langs: Vandret udvendigt overspring.
2. Hest på tværs: Overslag uden hovedstøtte.

3. Rullepude: Kraftspring – hovedspring.

4. Høj barre: Brystvendt overspring over én barrebom til støthængende sving til skulderstående stilling – rulning fremad til overarmshængede bagudsving til svingopstemning til støthængende fremadsving + nedspring over den ene barrebom bag hånden med strakt hofteled.

5. Reck: Bøjmodhængstående baglæns opsving (strakte knæ) – støthængende baglæns omsving – støthængende baglæns nedfald med undersving.

6 Bom: Modhængende baglæns opsving med strakte knæ, vending, baglæns nedsving med strakte knæ.

7. Ringe: Strækhængende, enkelt startsving og opsving til stuphængende stilling – sammenbøjning, nedadsving-bagudsving og skulderrulning til kippestilling – nedadsving-bagudsving som start til omsvingnedspring med benene uden om armene.

8. Ribben: Benopslag med samlet afsæt (strakte knæ).

Guld.

1. Hest på langs: Vandret indvendigt overspring med strakte knæ.

2. Hest på tværs: Højdesving – nedsving med ¼-vending.

3. Rullepude: Flyvespring – baglæns rulning + hovedspring.

4. Høj barre: Brystvendt overspring over én barrebom til støthængende sving – støthængende omkringvending med sving af spredte ben over den ene barrebom, støthængende sving til skulderstående stilling (strakt hofteled) rulning til overarmshængende fremadsving til kippestilling på bommene – rygliggende kipning til støthængende bagudsving til nedspring over den ene barrebom bag hånden med strakt hofteled.

5. Reck: Løbekipning, støthængende forlæns omsving + støthængende baglæns omsving + støthængende baglæns nedfald med undersving.

6. Bom: Modhængende armgang med drejning mod legemets forside – efter tredie tag frahængende baglæns opsving med strakte knæ – forlæns nedsving med strakte knæ og strakte arme.

7. Ringe: Strækhængende, enkelt startsving og opsving til stuphængende stilling – opkipning til støthængende stilling – forlæns rulning til kipstilling – nedadsving – bagudsving – svingopstemning til støthængende stilling – baglæns nedfald til kippestilling – nedadsving –bagudsving som start til omsvingsnedspring med benene uden om armene.

Almindelige bestemmelser.

Ved bedømmelsen af de enkelte øvelser gives points fra 1 til 10. Karakteren 3 gives, når øvelsen er gennemført, men i dårligste form. Karakterern 10 gives kun for den helt perfekte udførelse. Prøven er

bestået, når ingen karakterer er under 3, og summen er mindst 42 ved bronzeprøven og mindst 48 ved sølv- og guldprøven. Der er ingen aldersbestemmelser.

I øvrigt henvises til »Bestemmelser vedrørende tildeling af idrætsmærker på Herlufsholm«, der er udformet af gymnastiklærerne.

Håndbold.

Træningskampe for både mellemskolehold, A- og B-hold er spillet mod NIF, HG og andre skoler. Desuden har de samme tre hold deltaget i turneringen mellem Sorø Akademi, Stenhus Kostskole og Herlufsholm.

Fægtning.

Under ledelse af premierløjtnant Maibøll og overfenrik Engsbye har der to ugentlige aftener været fægteundervisning for både mellemskolen og gymnasiet.

Skolens samlinger

Biblioteket

Biblioteket, hvis oprindelse er Herluf Trolles og Birgitte Gjøes efterladte bogsamling, og som rummer adskillige meget sjældne værker – deriblandt landets største privatejede samling af inkunabler – består dels af Gamle Samling på ca. 40.000 bind, dels af Ny Samling på ca. 12.000 bind. Af sidstnævnte er et vist antal placeret i fagklasserne, Læsestuens håndbogssamling, på »Vuggestuen« og på Sygehuset. Desuden findes samlinger af håndskrifter, portrætter, mønter og medaljer.

En revision af Gamle Samling er påbegyndt, og når den engang er til ende, er det hensigten at søge udarbejdet en alfabetisk fortegnelse i tilknytning til den trykte katalog fra 1882 med tillæg fra 1897.

Udlånstallet, som ikke indbefatter lån fra samlingerne uden for biblioteket, er i det forløbne år steget til 2186 bind, hvilket hovedsageligt skyldes, at en anonym giver har gjort det muligt at øge udvalget af børnebøger med de bedste bøger fra de seneste 15 år. Også for andre meget velkomne gaver bringes en hjertelig tak!

Tilvæksten, hvoraf de med * mærkede bøger er gaver eller frieksemplarer, udgør i år 482 bd. plus 57 lærebøger (orienteringseksemplarer) og består, foruden de følgende subskriptioner og tidsskrifter, af følgende:

00. Skrifter af blandet indhold. Bog- og biblioteksvæsen.

* American People's Encyclopedia, bd. 1-20. New York 1964.
Andersen, Martin: Avisen. Kbh. 1964.

Bibliografi over dansk folkekultur 1955 – 1959. Kbh. 1957 – 61.
Bogvennen 1964 og 1965, hft. 1. Kbh. 1964, 1965.
Branner, H. C.: Vandring langs floden. Kbh. 1956.
Bull, Francis: Francis Bull fortæller. (Foreningen Nordens gavebog 1963). Kbh. 1963.
* Dansk skrivekunst. En essay-antologi ved Erl. Nielsen. Oslo 1955.
* *Emerson, R. W.:* Naturen og andre essays. Kbh. 1963.
Faglig læsning nr. 64: *H. Wienberg Rasmussen:* Møn. Landskab og udergrund. Kbh. 1964.
- - - 65: *Preben Andersen:* Fredericia. Kbh. 1964.
- - - 66: *Carl Tscherning:* Kunstvanding Kbh. 1964.
- - - 67: *Mogens Rehof:* Den unge lovovertræder. Kbh. 1964.
- - - 68: *Flemming Ahlberg:* Den sociale forsorg i Danmark I. Kbh. 1964.
- - - 69: *Cedergreen Bech, Sv.:* Tanzania – en ny stat i Afrika. Kbh. 1965.
- - - 70: *Krogh, Torben:* Apartheid. Kbh. 1965.
* *Gress, Elsa:* Er der nogen der hører efter? Kbh. 1964.
* *Huxley, Aldous:* Collected essays. London 1960.
* *Knudsen, Jørgen:* Økonomisk og politisk litteratur om udviklingslandene. Kbh. 1964.
Kritisk Revy. Ved Sv. Møller Kristensen. Kbh. 1963.
* Kulturdebatten 1961–62. Kbh. 1963.
Oversigt over Det kgl. da. Videnskabs Selskabs virksomhed juni 1963–maj 1964. Kbh. 1964.
Sønderby, Knud: De blå glimt. Kbh. 1964.
* Årsskrift for Herlufsholm 1964. Næstved 1964.

10. Filosofi.

Fromm, Erich: Flugten fra friheden. Kbh. 1963.
Nielsen, Gerhard: Færdighed og indsigt. Kbh. 1964.
* *Radhakrishnan, Sarvepalli:* Troen genvunden. Kbh. 1961.
* *Schjelderup & Winsnes.* Den europæiske filosofi fra middelalderen til vor tid. Kbh. 1963.

20. Religion.

(Det) gamle Testamente og de apokryfiske bøger. Kbh. (64).
Harald Hansen, Henny: Islam. Kbh. 1964.
Malling, Anders. Dansk Salmehistorie I – III. Kbh. 1962-63.
* *Myrhøj, J. Chr.:* En dag i Vitskøl kloster. (Levende historie, 23). Kbh. 1964.
Pullich, Frits: Brahmanisme og hinduisme. Kbh. 1962.

30. Samfundskundskab.

* Danmark og U-landene. 2. rev. udg. Kbh. 1964.
Galbraith, John Kenneth: Det rige samfund. 3. oplag. Kbh. 1963.
* *Gress, Elsa:* Det uopdagede køn. Kbh. 1964.
* *Jørn, Asger:* Værdi og økonomi. Kbh. 1962.
Kristensen, Th. & Nyboe Andersen: U-landshjælpen og erhvervslivet. Kbh. 1963.
Lewis, Oscar: Sánchez og hans børn. Kbh. 1963.
Nordisk statskundskab. Av Nils Andrén m. fl. Stockholm 1963.
Statistisk årbog 1963–64. Kbh. 1964.
* *Strahl, Ivar:* Magt og ret. Kbh. 1964.
Verden i tal. Ved Andersen & Frederiksen. 3. udg. Kbh. 1964.

37. Opdragelse og undervisning.

Askov Lærlinge. Årsskrift 1963. Askov 1964.
Bjerstedt, Åke: Selvinstruerende undervisningsmateriale. Kbh. 1964.
Christensen, Markan: Kunstorientering i skolen. Formning og moderne kunst. Kbh. 1962.
Forsøg i gymnasieskolen 1950–60. Ved Jesper Florander og Finn Rasborg. Kbh. 1962.
Kragh-Müller, C. C.: I morgen er for sent. Kbh. 1963.
Kristensen, Anne: Vejen til hurtigere læsning. Kbh. 1962.
* Meddelelser angående gymnasieskolerne i Danmark for skoleårene 1958–59 til 1961–62, bind A. Kbh. 1964.
Thomsen, Henrik: Studieteknik, 3. udg. Kbh. 1964.
* Undervisningsvejledninger 2–5. Udg. af Danmarks Realskoleforening. Kolding 1960-64:
Munkholm: Engelskundervisning i 6.–7. klasserne og realafdelingen.
Sv. Brüel: Om tyskundervisning i 7. klasse og realafdelingen.
Gunnar Hansen: Latinundervisning i 2. realklasse.
N. G. Svendstorp: Familiekundskab.
* Århus Universitet. Årsberetning 1963–64. Århus 1964.

39. Folkeminder.

Folkeminder, hft. 10. (Hft. 1–10 indbundet i 2 bind). Kbh. 1964.
Schmidt, Aug. F.: Fra Djurslands gamle landsbyer. (Danmarks Folkeminder nr. 75). Kbh. 1964.
Schmidt, Aug. F.: Stedlige mundheld og talemåder. Brabrand 1964.

40. Geografi og rejser.

Feilberg, C. G.: Kulturgeografi II. Befolkningens kår. Landbruget. Kbh. 1964.
* Hammond's World Atlas. New Jersey 1964.

Humlum, Johs.: Kulturgeografisk atlas I–II. Kbh. 1962.
* *Kampp, Å. H.:* Kartografi. (Gads geografi for gymn. og seminarier I). Kbh. 1963.
* *Kampp, Å. H.:* De levende råstoffers geografi. (Gads geografi for gymm. og seminarier II). Kbh. 1964.
* *Aagesen, Aage:* Handelsgeografi. (Gads geografi for gymm. og seminarier III). Kbh. 1964.

Danmark.

Dahl, Knud: Langs Susåen. Kbh. 1964.
Trap: Danmark, 5. udg. bd. 8, 2. Skanderborg amt. Kbh. 1964.
Trap: Danmark, 5. udg. bd. 8, 3. Vejle amt. Kbh. 1964.
Turistforeningen for Danmark. Årbog 1964. Danske veje. Kbh. 1964.
Årbog for historisk samf. for Sorø amt 1964. Slagelse 1964.

Andre lande.

* *Amstrup, Niels:* Latinamerika. Kbh. 1964.
* *Belfage, Sally:* Et værelse i Moskva. Kbh. 1959.
* *Durrell, Lawrence:* Bitter frugt. Kbh. 1963.
Friis-Jespersen, Ebba: Frankrig rundt 1–6. Kbh. 1962–64.
* Græske billeder. Red. af Leo Hjortsø. Kbh. 1964.
Herold Olsen, Karen: Japan. (Over sø og land 5). Kbh. 1964.
* Japan i dag. Japan 1964.
* *Jolander, Finn:* Ghana-glimt. Kbh. 1964.
Kirwan, L. P.: Polarforskningens eventyr. Kbh. 1963.
Klémensen, Arvid: Med Noona Dan i Sydhavet. Kbh. 1963.
Med L. M. til andre lande 1-11. Kbh. 1964.
* *Nissen, Tage:* Sydamerika. Kbh. 1962.
(Det) nye Kina. Ved Eliasson m. fl. (Danm. Radios grundb.) Kbh. 1964.
Siemel, Sasha: Junglens vildskab. Kbh. 1955.
Thøger, Marie: Malaya og Singapore. Kbh. u. a.
* Svenska turistföreningens årskrift 1963. Norrbotten.

50. Naturkundskab.

Baldwin, Ernest: Biokemi. Kbh. 1964.
Bartlett, James H.: The restricted problem of three bodies. (Det kgl. da. vidensk. Selsk.s mat.–fys. skr. bd. 2, nr. 7). Kbh. 1964.
Bergami, David: The Universe. (Life Nature Library). Holl. 1964.
* *Bergsøe, Paul:* Kemi på en anden måde. 2. udg. Kbh. 1963. (Fysisk bibl.)
Biilmann, Ove: Tre naturfolk. (Orienteringsbibl. 3). Kbh. 1964.
* *Birket-Smith, Kaj:* Naturmennesker 1–2. Kbh. 1934.
* *Bjerrum, Niels:* Uorganisk kemi. Kbh. 1956. (Fys. bibl.)

Borggreen, Elbek & Leachman: C12 (C12,) Ne20 cross section measurements. (Det kgl. da. vidensk. Selsk.s mat.-fys. medd. bd. 34, nr. 9). Kbh. 1964.

* *Butterfield, H.:* Den naturvidenskabelige revolution. Kbh. 1964. (Fys. bibl.)

Clausen, Hans: Krystallografi. 2. opl. Kbh. 1963.

Cousteau, J. Y.: Det levende hav. Kbh. 1964.

Danmarks Fauna 68. *(Rydén, Lyneborg & Overgaard Nielsen:* Tovinger III. Minerfluer). Kbh. 1963.

Danmarks naturfredningsforenings årsskrift 1964. Kbh. 1965.

Dantzig, Tobias: Tallet, videnskabens sprog. Kbh. 1964.

* *Dorn:* Physik I–II. Berlin 1957. (Fys. bibl.).

Elbek Gove & Herskind: Coulomb excitation of levels in Cu63 and Cu65. (Det kgl. da. vidensk. Selsk.s mat.–fys. medd. bd. 34, nr. 8). Kbh. 1964.

* *Flood, Håkon:* Kjemi. Oslo 1951. (Fysisk bibl.)

Gardner, Martin: Mere morsom matematik. Kbh. 1964.

* *Glenstrup, Aage Helweg:* Plankton i de danske have. Kbh. 1965.

Gyldenkerne, Kjeld: A three-dimensional spectral classification of G and K stars. (Det kgl. da. vidensk. Selsk.s mat.–fys. skrifter, bd. 2, nr. 9). Kbh. 1964.

Holden & Singer: Krystallernes verden. Kbh. 1962.

Hurley, Patrick M.: Hvor gammel er jorden? Kbh. 1962.

* *Hvass, Hans:* Alverdens fisk. Kbh. 1964.

* *Jaffe, Bernard:* New World of Chemistry. New York 1949. (Fysisk bibl.)

* *Jensen, K. A.:* Almen kemi 1–2. Kbh. 1957. (Fysisk bibl.)

Landau & Rumer: Hvad er relativitet? Kbh. 1963.

Larsen, Helge: Eskimokulturen. Kbh. 1962.

Lassen m. fl.: Stopping of 50 keV ions in gases. (Det kgl. da. vidensk. Selsk.s mat.–fys. medd. bd. 34, nr. 5). Kbh. 1964.

* *Lewellen, John:* The mighty Atom. New York 1955. (Fysisk bibl.)

Lindhard & Winther: Stopping power of electron gas and equipartition rule. (Det kgl. da. vidensk. Selsk.s mat.-fys. medd. bd. 34, nr. 4). Kbh. 1964.

Lütken & Winther: Coulomb excitation in deformed nuclei. (Det kgl. da. vidensk. Selsk.s mat.–fys. skr. bd. 2, nr. 6). Kbh. 1964.

Maas, Hans: Die Fourierkoeffizienten der Eisensteinreihen zweiten Grades. (Det kgl. da. vidensk. Selsk.s mat.–fys. medd. bd. 34, nr. 7). Kbh. 1964.

MacDonald, D. K. C.: Det absolutte nulpunkt. Kbh. 1963.

Meddelelser fra Dansk geologisk Forening bd. 15, hft. 4. Kbh. 1965.

Menneskets mangfoldighed. 12 etnografiske afhandlinger u. red. af Kaj Birket-Smith. Kbh. 1957.

Muus & Dahlstrøm: Havfisk og fiskeri. Kbh. 1964.

Møller, C.: Momentum and energy in general relativity and gravitational radiation. (Det kgl. da. vidensk. Selsk.s mat.–fys. medd. bd. 34, nr. 3). Kbh. 1964.

Møller, J. T.: Fladkystens og flodens morfologiske elementer. Kbh. 1964.

Noe-Nygaard, Arne: Mineralogi. Kbh. 1962.

Pal & Peters: Meson production at high energies and the propagation of cosmic rays through the atmosphere. (Det kgl. da. vidensk. Selsk.s mat.– fys. medd. bd. 33, nr. 15). Kbh. 1964.

* Physics. Boston 1960. (Fysisk bibl.)

Portmann, Adolf: Havdyr. Kbh. 1964.

Romer, Alfr.: Det aktive atom. Kbh. 1963.

* *Schiøler, Peter:* Organisk kemi. Eget forl. 1959. (Fysisk bibl.).

* *Schiøler, Peter:* Biokemi. Eget forl. u. a. (Fysisk bibl.).

The Sea. By Leonard Engel and the editors of Life (Life Nature Library). Holland 1963.

Siegel, Carl Ludwig: Uber die fourierschen Koeffizienten der eisensteinschen Reihen. (Det kgl. da. vidensk. Selsk.s mat.–fys. medd. bd. 34, nr. 6). Kbh. 1964.

Sorgenfrei & Buch: Deep tests in Denmark 1935–1959. (Danm.s geologiske undersøgelse, III. rk. nr. 36). Kbh. 1964.

* *Toulmin & Goodfield:* Verdensbilledet. Astronomiens idehistorie. Kbh. 1964. (Fys. bibl.)

Videnskabelige meddelelser fra Dansk naturhistorisk Forening, bd. 126 og 127. Kbh. 1964.

Weisskopf, Victor F.: Viden og undren. Kbh. 1964.

van Winter, Clasine: Theory of finite systems of particles 1. (Det kgl. da. vidensk. Selsk.s mat.–fys. skrifter, bd. 2, nr. 8). Kbh. 1964.

Ædle stene. Kbh. u. a.

60. Praktiske fag.

* Betænkning fra fællesudvalget vedrørende spørgsmålet om tobak – specielt cigaretter – og lungekræft, med et bind bilag. Kbh. u. a.

* *Finsen, Niels R.:* Om Anvendelse i Medicinen af koncentrerede kemiske Lysstråler. Kbh. 1896. (Fys. bibl.).

* Forskningen i Danmark. Kbh. 1962.

Gram, Jensen & Mentz: Nytteplanter. Kbh. 1937.

* *Højgaard, Mogens:* Dyr og børn. Kbh. 1964.

Krak: Større gårde 1964. Kbh. 1964.

Mennesket og naturen. Kbh. 1964.

Petersen, Sig.: Landbruget i dag og i morgen. Kbh. 1963.

* Praktisk kemi. Under red. af H. Richter-Friis. Kbh. 1950. (Fys. bibl.)

Schröder, J.: Byg selv en radio 1., 3. udg. Kbh. 1963.

Stimulanser. Under redaktion af Knud O. Møller. Kbh. 1945.

Urne, J. C.: Ager-Dyrkningens Behandling på Bornholm. Udg. ved Aage Rohmann. (Universitets-Jubilæets Danske Samfunds skriftserie nr. 407). Kbh. 1964.

70. Kunst.

* Caruso-plader i Det nationale Diskotek. Katalog nr. 2. Kbh. 1961.
Dreyer, Carl Th.: Om filmen. Kbh. 1964.
Ludvigsen, Chr.: Moderne teater-problemer. Kbh. 1964.
Malerkunstens historie, bd. 1–2, 5, 8–12. Kbh. 1964.
Naur, Robert: Veje til den klassiske musik. Kbh. 1964.
Siersted, Ellen: Hvad er film? (Klassens bibliotek 8). Kbh. u. a.
* *Wright, Clifford:* Helten i den nye verden. Kbh. 1963.

79. Sport og spil.

Goren, Charles H.: Gorens store bridgebog. Kbh. 1959.
Janhem, Åke: Småbådssejlads. Kbh. 1964.
* Jeg spiller badminton. Udarb. af Ib Larsen. Kbh. 1963.

80. Litteratur og sprog.

Duden: Stilwörterbuch der deutschen Sprache. Mannheim 1963.
Duden: Vergleichendes Synonymwörterbuch. Mannheim 1964.
* *Egebak, Niels:* Spejlinger. Kbh. 1964.
* Funk & Wagnalls Standard Dictionary of the English Language I–II. N. Y. 1964.
Guth, Tage: Begyndersvensk. Kbh. 1963.
Hansen, Aage: Sprog i sproget. Kbh. 1964.
Hansen, Lilsig & Schiødt: Litterære læseøvelser. Kbh. 1964.
* *Huxley, Aldous:* Litteratur og videnskab. Kbh. 1964.
Indfaldsvinkler. 16 fortolkninger af nordisk digtning, tilegnet Oluf Friis. Kbh. 1964.
Kjærulff Nielsen, B.: Engelsk-dansk ordbog. Kbh. 1964.
Kruuse, Jens: Den ny virkelighed. 2. udg. Kbh. 1964.
Kruuse, Jens: Den underlige harmonie. Kbh. 1958.
Møller Kristensen, Sven: Digtning og livssyn. Kbh. 1963.
Runnquist, Åke: Moderne udenlandske forfattere i Europa og Amerika. Kbh. 1964.
Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning, bd. 72–73. Kbh. 1962–63.
Sørensen, Villy: Digtere og dæmoner. 2. oplag. Kbh. 1962.
Webster's Dictionary of Synonyms. USA 1951.
* *Wellek & Warren:* Litteraturteori. Kbh. 1964.
Willeke, Ottomar: Übungen für das Sprachlabor. München 1964. (Sproglab.)
Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache I, A – deutsch. Berlin 1961–64.

90. Historie.

Andersen, Knud: På rejse i historien, bd. 1: Oldtiden. Kbh. 1964.
Bernt Henriksen, Ole: Alliance uden fremskridt. (Udenrigspol. skr., serie 6, nr. 2). Kbh. u. a.
Calder, Ritchie: Hvad er menneskets fremtid? Kbh. 1963.
* Dansk-russiske forbindelser gennem 500 år. Kbh. 1964.
Davidson, Basil: Det genfundne Afrika. Kbh. 1962.
* *Ericson, Stig:* Præriens pionerer. Guldgravere og jernbanen. (Perspektivbøgerne 2). Kbh. 1964.
Fock, Niels: Inkariget. Kbh. 1964.
Frisch, Hartvig: Pest over Europa. 5. oplag. Kbh. 1951.
Frisch, Hartvig: Tragediens anden del. 2. oplag. Kbh. 1951.
* *Hagemann, Johs.:* Træk af Indiens historie. (Tider og lande 6). Kbh. 1964.
Hansen, Hans-Ole: Mand og hus. Kbh. 1964.
Howarth, David: Ni liv. Kbh. 1964.
* *Hume, Ivor Noël:* Fortiden graves frem. (Tider og lande 5). Kbh. 1964.
* *Hume, Ivor Noël:* Oldtidsfund. (Tider og lande 4). Kbh. 1964.
Kroeber, Theodora: Ishi. Amerikas sidste vilde indianer. Kbh. 1963.
Kulturhistorisk leksikon for nordisk middelalder, bd. 6–9. Kbh. 1961–1964.
Lauring, Palle: Fortællinger af Danmarkshistorien II. Kbh. 1963.
Lhote, Henri: Saharas klippemalerier. Kbh. 1959.
Lissner, Ivar: Romernes kejsere. Kbh. 1958.
Madsen & Hedelykke Pedersen: Arabernes verden. (Orienteringsbøgerne 3). Kbh. 1964.
Møldrup, Anna Elise: Gotisk skrift. Kbh. 1963.
* Politikens Danmarkshistorie, bd. 7–8, 10–11. Kbh. 1964.
Statsrådets forhandlinger 1848–1863, bd. 6. Kbh. 1964.
Sønderjylland. Historisk billedbog. Ved Paulsen & Kürstein. Tønder 1964.
* *Ward, W. E. F.:* Sydafrika. (Tider og lande 3). Kbh. 1964.

99. Personalhistorie.

Topsøe-Jensen, H.: Fra en digters værksted. *H. C. Andersens* optegnelsesbøger. Kbh. 1964.
Niels Bohr. Hans liv og virke, fortalt af en kreds af venner og medarbejdere. Kbh. 1964.
Freund, Miriam: 12 juveler i en krone. Historien om *Chagall* vinduerne. Kbh. 1964.
Danmarks adels årbog 1965. Kbh. 1965.
Grundtvig Studier 1964. Kbh. 1964.
* *H. P. Hanssen* – sønderjydernes fører. Ved Christian Winther. (Levende historie, 22). Kbh. 1964.

* *Holberg, Ludvig:* Memoirer. Ved Billeskov Jansen. 2. udg. Kbh. 1963.
Kruuse, Jens: *Holbergs* maske. Kbh. 1964.
Jacobsen, Jørgen-Frantz: Det dyrebare liv. Ved W. Heinesen. Kbh. 1963.
Knudsen, Mogens: *Dr. Johnson* og hans England. Kbh. 1964.
Kraks Blå Bog 1964. Kbh. 1964.
* *Johan Nicolai Madvig.* Et mindeskrift, II. Kbh. 1963.
Dubos, René: *Pasteur* og vor tids videnskab. Kbh. 1964.
Scherz, Gustav: *Niels Stensen.* Kbh. 1963.
Stridsberg, Gusti: Mine fem liv. Kbh. 1964.
Tideström, Gunnar: *Edith Södergran.* Stockh. 1963.

Bøger for de yngre.

* *Eidi & Hambro:* Hvordan man læser lektier. Kbh. 1963.
* *Hagen, Per:* Altmuligbog for drenge, 2. opl. Kbh. 1957.
* *Jensen, Georg:* Fridtjof Nansens polarfærd. Kbh. 1958.
* *Jensen, Georg:* Magellans karaveller. Kbh. 1958.
* *Johansen, P. B.:* Bogen om dig – og hende. Kbh. 1963.
Lange Lanse. En indianerhøvdings selvbiografi. Kbh. 1964.
* *Lundberg, Knud:* Angrebsspillet. Kbh. 1961.
* *Lundberg, Knud:* Forsvarsspillet. Kh. 1962.
* *Walsted, Otto:* Nordamerikas indianere. Kbh. 1958.
* *Østby, Jan:* Roald Amundsen. Kbh. 1944.

---

* *Balch, Glenn:* Det lange ridt. Kbh. 1961.
* *Baumann, Hans:* Henrik Søfarerens mænd. Kbh. 1959.
* *Baumann, Hans:* Jeg drog med Hannibal. Kbh. 1961.
* *Bech, Johs.:* Tufs Norgesfærd. Kbh. 1949.
* *Bech, Johs.:* Kampen om kongekronen. Kbh. 1938.
* *Bech Nygaard, J.:* Flugten. Kbh. (1960).
* *Bech Nygaard, J.:* Jægerne. Kbh. (1961).
* *Beijer, H.:* Per og motorcyklen. Kbh. 1955.
* *Birkeland, Thøger:* Når hanen galer. Kbh. 1961.
* *Birkeland, Thøger:* De to brødre. Kbh. 1963.
* *By, Sverre:* Sportspladsen. Kbh. 1961.
* *Båstad, B. Friis:* På æresord. Kbh. 1959.
* Detektivhistorier fra Sherlock Holmes til Hercule Poirot. Ved Tage la Cour. Kbh. (1956).
* *Dickens, Charles:* Oliver Twist. Kbh. 1960.
* *Evjenth, Håkon:* Tre på to og to på fire. Kbh. 1948.
* *Farley, Walther:* Hingsten »Flamme«. Kbh. 1958.
* *Farley, Walther:* Hingsten »Flamme«s dyst. Kbh. 1959.
* *Farley, Walther:* Den sorte hingsts søn. Kbh. 1957.
* *Farley, Walther:* »Gnisten«. 2. oplag. Kbh. 1960.
* *Fisker, R.:* Eventyr på Hærvejen. Kbh. 1957.

* *Gipson, Fred:* Gamle Gule. Kbh. 1959.
* *Gipson, Fred:* Gamle Gules søn. Kbh. 1962.
* *Gredsted, Torry:* Drengs vilje. Kbh. 1954.
* *Gredsted, Torry:* Fredløs. Kbh. 1956.
* *Gredsted, Torry:* Jean Piaggi. Kbh. 1957.
* *Gredsted, Torry:* Plejesønnen. Kbh. 1956.
* *Gredsted, Torry:* Slavedrengen. Kbh. 1954.
* *Havrevold, Finn:* Han var min ven. Kbh. 1960.
* *Havrevold, Finn:* Viggo. Kbh. 1960.
* *Hein, Jan:* Kurs Kap Horn. Kbh. 1954.
* *Hein, Jan:* Kurs Kina. Kbh. 1955.
* *Hein, Jan:* Kurs Afrika. Kbh. 1960.
* *Held, Kurt:* Giuseppe og krigen. Kbh. (1962).
* *Held, Kurt:* Giuseppe og Maria. Kbh. (1962).
* *Held, Kurt:* Giuseppe og Maria hos smuglerne. Kbh. (1963).
* *Held, Kurt:* Giuseppe og Maria mister tre gode venner. Kbh. (1963).
* *Held, Kurt:* Guiseppe og Maria er atter på flugt. Kbh. (64).
* *Held, Kurt:* Guiseppe og Maria i børnebyen. Kbh. (64).
* *Held, Kurt:* Røde Zoras bande 3. Kbh. 1959.
* *Herje, Emil:* Flugten. Kbh. 1956.
* *Herje, Emil:* Orkan. Kbh. 1957.
* *Holt, Kåre:* Flygtning i ørkenen. Kbh. 1961.
* *Jacobsen, E.:* Unge helte. Kbh. 1959.
* *Jensen, Villum:* Lang rejse på havet. Kbh. (1960).
* *Jeppesen, Poul:* Henrik. Kbh. 1956.
* *Jeppesen, Poul:* Kaptajnens vilje. Kbh. 1961.
* *Jeppesen, Poul:* Den tusinde mand. Kbh. 1959.
* *Johnsen, Alfr.:* David og Jonathan. Kbh. 1956.
* *Johnsen, Alfr.:* Stenbukken David. Kbh. 1953.
* *Johnsen, Alfr.:* Kvartetten. Kbh. 1955.
* *Johnsen, Alfr.:* Uldjydens søn. Kbh. 1961.
* *Jon, H.:* Sværdet. Kbh. 1962.
* *Jørgensen, Leif:* Bamwawa. Kbh. 1962.
* *Jørgensen, Leif:* Mungunanas tegn. Kbh. 1961.
* *Kalashnikoff, N.:* Prins – en sibirisk hingsts historie. Kbh. 1960.
* *Kalashnikoff, N.:* Ulvehunden Toyon. Kbh. 1958.
* *Knudsen, Poul:* Det forsvundne Pompeji. Kbh. 1956.
* *Knudsen, Poul:* Oprør i Capua. Kbh. 1953.
* *Kristensen, Th. Sig.:* Den lille løber. Kbh. 1929.
* *Kristensen, Tom:* Kina i oprør. Kbh. 1956.
* *Kullman, Harry:* Den sorte plet. Kbh. 1961.
* *Lindgren, Astrid:* Kalle Blomkvist lever farligt. Kbh. 1956.
* *Lindgren, Astrid:* Kalle Blomkvist og Rasmus. Kbh. 1955.
* *Lindgren Astrid:* Rasmus, Pontus og Snusser. Kbh. 1960.

* *Lindgren, Astrid:* Rasmus på farten. Kbh. 1959.
* *Lundgren, Arne:* Rid, Sulejko! Kbh. 1963.
* *Lyngby Jepsen, H.:* Havet kalder. Kbh. 1959.
* *Lyngby Jepsen, H.:* Sølvmønten. Kbh. 1960.
* *Mattson, Olle:* Briggen »Tre Liljer«. Kbh. 1956.
* *Mikkelsen, Børge:* Hvalfangerens søn. Kbh. 1950.
* *Moen, Magnus:* Sverre på Lofoten. Kbh. 1963.
* *Moen, Magnus:* Sverre kører pulk. Kbh. 1950.
* *Mohr, Anton:* Næsten et eventyr. Kbh. 1948.
* *Mohr, Anton:* Eventyret fortsætter. Kbh. 1949.
* *O'Hara, M.:* Min ven Flicka. Kbh. 1957.
* *Ott, Estrid:* Chicos lange vandring. Kbh. 1957.
* *Ott, Estrid:* De tre jernmænd. Kbh. 1962.
* *Ransome, Arthur:* Svalerne 1-10. Kbh. 1956–60.
* *Rezác, Václav:* Ballade i Smedestræde. Kbh. 1957.
* *Richter, H. P.:* Drengen Friedrich. Kbh. 1963.
* *Rongen, Bjørn:* SOS – isbjerg – SOS. Kbh. 1960.
* *Rosenberg, H.:* Solopgangens ø. Kbh. 1948.
* *Rutgers van der Loeff-Basenau, A.:* Den dødsdømte landsby. Kbh. 1958.

  Rutgers van der Loeff-Basenau, A.: Grækerdrengens flugt. Kbh. 1964.
* *Rutgers van der Loeff-Basenau, A.:* I kamp mod lavinerne. Kbh. 1956.
* *Rynning-Tønnesen, Olaf:* Hemmelig sender. Kbh. 1961.
* *Sackett, Bert:* Svampefiskerens søn. Kbh. 1959.
* *Smith, D.:* Hund og hund imellem. Kbh. 1959.
* *Sommerfelt, A.:* Vejen til Agra. Kbh. 1960.
* *Sommerfelt, A.:* Lalu og Ram. Kbh. 1963.
* *Stafford, R.:* Waggi. Kbh. 1960.
* *Street, James:* Drengen og Lady. Kbh. 1955.
* *Sutcliff, R.:* Aquila – romernes ætling. Kbh. 1960.
* *Sutcliff, R.:* Skjoldborgen. Kbh. 1959.
* *Tenfjord, Jo:* Venner verden over. Kbh. 1951.
* *Trease, Geoffry:* Tåge over kongeøen. Kbh. 1958.
* *Undset, Sigrid:* Sigurd og hans tapre venner. Kbh. 1957.
* *Unnerstad, E.:* Rejsen med mormor. Kbh. 1961.
* *Verne, Jules:* Jorden rundt i 80 dage. Kbh. u. a.
* *Verne, Jules:* To års ferie. Kbh. 1957.
* *Vries, Anne de:* Panokko og hans venner. Kbh. 1963.
* *Wallace, Lewis:* Ben Hur. Kbh. u. a.
* *Westergaard, A. Chr.:* »Spionen«. Kbh. 1925.
* *Westergaard, A. Chr.:* To soldaterdrenge. Kbh. 1950.
* *Westergaard, A. Chr.:* Regimentets dreng. Kbh. 1926.

Wilder, Laura Ingalls: Drengen og gården. 2. oplag. Kbh. 1964.

* *Winkel, Jan van:* Khambakrigerens søn. Kbh. 1960.

Dansk skønlitteratur.

Branner, H. C.: Bjergene. Kbh. 1953.
Branner, H. C.: Historien om Børge. 3. opl. Kbh. 1954.
Branner, H. C.: Ingen kender natten. Kbh. 1955.
Branner, H. C.: Om lidt er vi borte. 7. opl. Kbh. 1962.
* *Gress, Elsa:* Concertino. Kbh. 1955.
* *Gress, Elsa:* Habiba og andre noveller. Kbh. 1964.
* 11+11. Proca og grafik. Kbh. 1964.
Hansen, Martin A.: Lykkelige Kristoffer. Kbh. 1945.
Heinesen, William: Det gode håb. Kbh. 1964.
Linnemann, Willy-August: Alle skal tjene to herrer. Kbh. 1964.
Lyngby Jepsen, Hans: Paradishuset. Kbh. 1963.
* *Malinovski, Ivan:* Galgenfrist. Kbh. 1964.
Sandemose, Aksel: Felicias bryllup. Kbh. 1962.
Sørensen, Villy: Formynderfortællinger. Kbh. 1964.
* Under månens skive. Poetisk postil. Ved Elsa Gress. Kbh. 1964.
* Ungdom: Et litteraturudvalg ved Arne Gammeltoft. Kbh. 1964.

Udenlandsk skønlitteratur.

Andersch, Alfred: Sansibar oder der letzte Grund. Olten 1957.
* *Austen, Jane:* Stolthed og fordom. Kbh. 1962.
Bauer, J. M.: So weit die Füsse tragen. Frankf. 1963.
Bergengruen, Werner: Der letzte Rittmeister. München 1961.
Brecht, Bertolt: Die drei Johanna-Stücke. Frankf. 1964.
Broch, Hermann: Die Heimkehr. Frankf. 1962.
* *Brontë, Charlotte:* Jane Eyre. Kbh. 1963.
* *Brontë, Emily:* Stormfulde højder. Kbh. 1962.
Böll, Heinrich: Entfernung von der Truppe. Køln 1964.
Böll, Heinrich: Erzählungen, Hörspiele, Aufsätze. Berlin 1964.
* *Caldwell, Erskine:* Jenny by Nature. London 1961.
* *Corti, Egon Caesar Conte:* Elisabeth. Salzburg, 1937.
* *Dickens, Charles:* Pickwick klubben I–II. Kbh. 1963.
* *Dickens, Charles:* Store forventninger I–II. Kbh. 1964.
* *Dickens, Charles:* To byer. 1962.
* *dos Passos, John:* En ung mands eventyr. Kbh. 1963.
Dürrenmatt, Fr.: Grieche sucht Griechin. Frankfurt 1961.
Gaiser, Gerd: Die sterbende Jagd. Frankf. 1963.
Glaeser, Ernst: Glanz und Elend der Deutschen. München 1960.
Grass, Günther: Bliktrommen. Kbh. 1959.
* *Grau, Shirley Ann:* Den sorte fyrste. Kbh. 1962.
Grimm, Brüder: Kinder- und Hausmärchen. Frankf. 1962.
Hausmann, Manfred: Abel mit der Mundharmonika. Frankf. 1962.
Hausmann, Manfred: Abshied vom Traum der Jugend. Frankf. 1964.
Hesse, Hermann: Narziss und Goldmund. Frankf. 1964.

Hofmannsthal, Hugo von: Die Frau ohne Schatten. Frankf. 1963.
Hofmannsthal, Hugo von: Der Rosenkavalier. Frankf. 1962.
Johnson, Eyvind: Livsdagen lang. Kbh. 1964.
Johnson, Uwe: Das dritte Buch über Achim. Frankfurt 1962.
Johnson, Uwe: Mutmassungen über Jakob. Frankf. 1964.
Kafka, Franz: Das Urteil. Frankf. 1964.
* *Kanin, Garson:* Jazz-skæbner. Kbh. 1963.
Kellgren, Johan H.: Samlade skrifter, 18. del, 1. halvbd. 1 hft. (Svenska författare utg. av Svenska Vitterhetssamfundet IX). – Stockholm 1964.
* *Kerouac, Jack:* De underjordiske. Kbh. 1964.
Kästner, Erich: Das fliegende Klassenzimmer. Berlin u. a.
Laxness, Halldór: Den gode frøken og huset. Kbh. 1955.
Laxness, Halldór: Islands klokke. Den lyse mø. København brænder. (I ét bind). Kbh. 1946.
Laxness, Halldór: Organistens hus. Kbh. 1952.
Laxness, Halldór: År og dage i Brattekåd. Kbh. 1957.
Lorca, Frederico Garcia: Tre skuespil. Kbh. 1960.
* *Malamud, Bernard:* Den magiske tønde. Kbh. 1963.
Mann, Thomas: Versuch über Schiller. Berlin 1955.
Mann, Thomas: Sämtliche Erzählungen. Frankfurt 1963.
Nossack, H. E.: Spätestens im November. München 1963.
* *Omar Khajjam:* Rubaijat. Oversat af Elsa Gress. Kbh. 1960.
Pagnol, Marcel: Kilden i bjergene. Kbh. 1963.
Pagnol, Marcel: Pigen fra kilderne. Kbh. 1964.
Platon. Ved Johs. Sløk. (De store tænkere, 1). Kbh. 1964.
* *Purdy, James:* Børn og bestier. Kbh. 1964.
Rinser, Luise: Mitte des Lebens. Frankf. 1964.
Runeberg, J. L.: Samlade skrifter, 13. del, 2. (Svenska författare utg. av Svenska Vitterhetssamfundet XVI). Lund 1964.
Sartre, Jean-Paul: Ensom blandt mennesker. Kbh. 1963.
* *Schulberg, Budd:* Ansigter i mængden. Kbh. 1963.
* *Sillanpää, F. E.:* Människor i sommarnatten. Kbh. 1959.
Tetzner, Lisa: Die Kinder auf der Insel. Frankf. 1953.
* *Thomas, Dylan:* Rejsen tilbage. Kbh. 1964.
Weiss, Peter: Die Verfolgung und Ermordung Jean Paul Marats. Frankfurt 1964.
Werfel, Franz: Der Abituriententag. Frankf. 1963.
Werfel, Franz: Der veruntreute Himmel. Frankf. 1964.
* *Wright, Richard:* Den lange drøm. Kbh. 1959.
Zuckmayer, Carl: Herr über Leben und Tod. Frankfurt 1964.

Lærebøger.

* *Andersen, Bo m. fl.:* Kombinatorik og sandsynlighedsregning. – Kbh. 1964.

* *Andersen, Bo m. fl.:* Retvinklet projektion m. kartonmodeller. Kbh. 1964.
* *Andersen, Bülow & Helms:* Matematik for gymnasiet 2 A. Kbh. 1964.
* Avisen – historisk set. (Horisont bd. 11). Kbh. 1963.
* *Bach, Damtoft, Helveg Petersen:* Regnebog for 8. klasse. Kbh. 1964.
* *Bach, Damtoft, Helveg Petersen:* Regnebog for 9. klasse. Kbh. 1964.
* *Barløse:* Verden før os, II. Kbh. 1963.
* Noter til *Brodersen & Møller Kristensen:* Litteraturudvalg 1. Kbh. 1964.
* *Buch, Fabricius-Bjerre & Lauritzen:* Matematiske opgaver 1. Kbh. 1964.
* *Cramer & Frandsen:* Fundamental English 5. Med arbejdsbog. Kbh. 1964.
* Det er ganske vist. Et udv. af H. C. Andersens eventyr. Udg. af Dansklærerforeningen. Kbh. 1963.
* Det stod i avisen. Horisont bd. 3. Kbh. 1963.
* *Dæhnert m. fl.:* Vi regner. Begynderbogen. 1. kl. Kbh. 1964.
* Elektronik. (Philips' Skole Service 2). Kbh. u. a.
* *Engberg & Hornegaard:* Ich lerne Deutsch 3. Kbh. 1964.
* Engelske forfattere for gymnasiet nr. 16. Braine, Greene, Hemingway & Tickell. Med kommentarbind. Kbh. 1964.
* *Gad, Nielsen & Storm:* Tysk læsebog for 1. real m. glosehæfte. Kbh. 1964.
* *Gyldenkerne & Lorensen:* Astronomi for gymnasiet. Kbh. 1964.
* *Hellner:* Atlas 3. Kbh. 1964.
* *Helveg-Petersen m. fl.:* Læsebog for 9. skoleår. Odense 1964.
* *Hermansen & Jensen:* Opgaver til »Søren og Mette« i 3. kl. Kbh. 1964.
* *Holm Joensen:* Jorden rundt for realafdelingen, 1. Kbh. 1964.
* *Jonsen & Steining:* Historie for realafdelingen, 2. Kbh. 1964.
* *Karlsson, Henry:* Dansk sproglære. Kbh. 1964.
* *Kjeldsen & Dahlmann-Hansen:* Facts and fiction 2. Med kommentarbind. Kbh. 1964.
* *Kristensen & Mortensen:* Lineære uligheder. Kbh. 1964.
* *Kristensen & Rindung:* Matematik 2. og 3. Kbh. 1964.
* *Kristensen & Rindung:* Opgaver til 2. Kbh. 1964.
* *Munch, P.:* Verdenshistorie 2. Kbh. 1964.
* *Munk:* Biologi for matematisk gymnasium. Kbh. 1964.
* *Nygaard & Risom Pedersen:* Emnelæsning i matematik 2. For 3. realklasse. Kbh. 1964.
* *Nygaard & Risom Pedersen:* Træningsopgaver i skr. regning og matematik for realafdelingen 3. Kbh. 1964.

* *Pihl, Mogens & Henning Storm:* Fysik II. Kbh. 1964.
* Poesi og Prosa 2, med kommentarhæfte. Ved Conrad & Rømhild. Kbh. 1964.
* *Rienecker, E.:* Images et paroles. Med et billedhæfte. Kbh. 1964.
* *Rigø & Schjerling Jensen:* Vi kan selv. Skr. dansk for 7. kl. Kbh. 1964.
* *Ring, L. J.:* Kemi 1 for gymnasiet. Kbh. 1964.
* *Ring Hansen:* Neuere deutsche Prosa. Med glosehæfte. Kbh. 1964.
* *Roikjer, Folke:* Norsk og svensk for hoved- og realskolen. Kbh. 1964.
* *Schaufuss:* Nomografi. Kbh. 1964.
* *Schiøler, Peter:* Biokemi for gymnasiet. Kbh. 1964.
* *Sundorph:* Elektricitet og atomfysik for gymnasiet, B udgave. Ved Juhl Petersen. Kbh. 1964.
* This England. A Kaleidoscopic Reader. 2. udgave. Med glosehæfte. Kbh. 1964.
* Through the Storm. A Churchill Reader. Ved Kj. Birket-Smith. Kbh. 1956.
* Two centuries of English poetry. (Eng. forf. for gymn. nr. 14). Kbh. 1964.
* Verdenslitteratur 4. Renæssance. Ved Alex Garff. Kbh. 1964.
* Verdenslitteratur 5. 17. århundrede. Kbh. 1964.

Anskaffelser til den fysiske samling:

1 apparat til måling af æterdampes tryk. 1 spole på 600 vindinger. 1 molekylesæt til organisk kemi. 1 apparat til Gay-Lussacs lov. 1 Torricelli rør med beholder og halvt gennemboret prop. 20 buretter. 20 pipetter å 10 ml. 20 målekolber å 10 0ml. 1 flaske med hydrogensulfid, med stativ og messingventil. 1 natrium spektrallampe med lampehus. 1 kviksølv spektrallampe, 1 mikrometerskrue. 1 vandbytter.

Anskaffelser til det fysiske bibliotek:

Fra Fysikkens Verden. Astronomisk Tidsskrift. Urania. Bogen om Niels Bohr: Hans liv og virke. Toulmin og Goodfield: Verdensbillede. Landau og Rumer: Hvad er relativitet? Herbert Franke: Molekylernes Magi. Butterfield: Den naturvidenskabelige revolution. Desuden som gaver fra: Læge Lorenz Stage ('14): Niels Finsens doktordisputats. Civilingeniør Johan Hedemann Baagøe ('10): Lampen. Just Lunning. Abonnement på Science News Letter og Things of Science.

Gaver til Musæet:

Discipel P. Grandjean: Magnetjernsand fra Skagen. Discipel: N. Hempel Jørgensen: Magnetjernsand fra Melby strand. Martin Møller: Paradisfugl fra Borneo.

Ferier og rejsedage i skoleåret 1965-66

Skolen begynder torsdag den 12. august. Nyoptage disciple må møde inden kl. 14, de øvrige inden kl. 18. Ankomst før den 12. august ønskes ikke, undtagen for disciple, som ellers ikke kan nå frem til tiden.

Fugleskydningen bliver lørdag den 28. august.

Efterårsferie: lørdag den 16. oktober kl. 12,30 til mandag den 25. oktober kl. 18,30.

Juleferie: tirsdag den 21. december kl. 9 til onsdag den 5. januar 1966 kl. 18,30.

Fastelavnsferie: lørdag den 19. februar kl. 12,30 til tirsdag den 22. februar kl. 18,30.

Påskeferie: lørdag den 2. april kl. 12,30 til tirsdag den 12. april kl. 18,30.

Efter de ovennævnte ferier kører der bus fra København kl. 17,00, og alle disciple skal være tilbage på skolen, så de deltager i aftensbordet kl. 18,50.

Ud over ferierne bliver der følgende *rejsedage,* der to gange – i september og november – er forlænget med månedslov:

Lørdag d. 4.–mandag d. 6. sept. (månedslov om mandagen)
Lørdag d. 19.–søndag d. 20. sept.
Lørdag d. 2.–søndag d. 3. okt.
Fredag d. 12.–søndag d. 14. nov. (månedslov om lørdagen).
Lørdag d. 4.–søndag d. 5. dec.

1966:

Lørdag d. 22.–søndag d. 23. jan.
Lørdag d. 5.–søndag d. 6. febr.
Torsdag d. 10.–søndag d. 13. marts.

Til disse rejsedage er der busafgang fra Herlufsholm ca. kl. 12,40, fra København kl. 19,30.

Skolekomedie og bal formentlig lørdag den 27. november, Trollefest fredag den 14. januar og koncert med bal lørdag den 26. marts.

Om ferier og eventuelle rejsedage efter 1. maj 1966 vil der først kunne siges noget, når eksamensskemaet for maj-juni 1966 foreligger.

Disciple i 1. real bliver konfirmeret palmesøndag den 3. april 1966.

Herlufsholm, den 30. april 1965.

P. Kierkegaard.